

Xəbər
Bakıda
86 yaşlı
kişi evində
diri-diri
yandı
 yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 6 aprel 2015-ci il Bazar ertəsi № 71 (6099) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm
"Bakı-2015" in təhlükəsizliyini xarici ölkələr də qoruya bilər

Türkiyədəki son olaylar mötəbər idman yarışları ilə bağlı önleyici tədbirləri gündəmə gətirib; ekspert əsas təhlükə mənbəyinin ünvanını göstərdi...
 yazısı səh.9-da

Musavatda gərgin Məclis toplantısı...
 yazısı səh.5-də

Milli Şura "Talana yox!" şüarı ilə mitinq keçirdi
 yazısı səh.6-da

Həbsdəki NİDA-çı gəncin səhhəti pisləşib
 yazısı səh.3-də

Yerli məhsulların xaricdən gətirilən məhsullardan baha satılmasının sirri
 yazısı səh.12-də

İşğalçı Ermənistan Tiflisdən xəbərdarlıq mesajları
 yazısı səh.11-də

Lamiyə Quliyeva haqda ilginclik xəbər var
 yazısı səh.10-da

Azərbaycan bazarlarının dadlı bəlası - GMO məhsullar necə yığıdırılacaq?
 yazısı səh.12-də

Ekspert:
"Ukrayna prezidenti erməni "soyqırımı" avantürasının qarşısını alacaq..."
 yazısı səh.9-da

Sabiq rəis Cavid Qurbanovdan kömək istəyir
 yazısı səh.14-də

Türkiyədə 34 hərbi həbs edildi
 yazısı səh.9-da

Dubaya fil təmizləmək üçün gedən azərbaycanlılar kimlərdir?
 yazısı səh.15-də

Bakı ilə Ankaranın regiondakı önəminə Lozanna təhlükəsi

QƏRB İRANIN ERMƏNİSTAN "NƏFƏSLİYİNİ" BÖYÜDÜR - İDDİA

Tehranla "altılıq" arasında tarixi anlaşma işğalçı ölkə üçün də mühüm şans pəncərəsi açır; Rusiya təhlükəsinə qarşı geosiyasi oyuna "erməni kartı"nın da qoşulma ehtimalı Azərbaycan və Türkiyəni yeni kontur-strategiya hazırlamaq zorunda qoyur; Qarabağ məsələsi ətrafında şərtlər dəyişə bilər...

Əfsanəvi komandirə sui-qəsdin yeni təfərrüatları

Səfər Əbiyevin alay komandiri Cahangir Rüstəmov qarşı qisasının pərdəarxası; Faiq Rüstəmov atasının ölümünün araşdırılmasını tələb edir... yazısı səh.4-də

Əli Məsimli:
"Manatın ikinci devalvasiyası da qaçılmaz ola bilər"
 yazısı səh.7-də

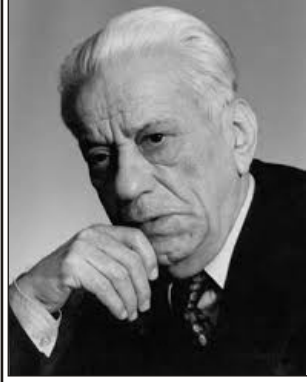

Elçin Xəlilov
seolit alveri ittihamına reaksiya verdi
 yazısı səh.10-da

Deputatın obyektində həbslər niyə keçirilib?
 yazısı səh.3-də

Türkiyədə Bəxtiyar Vahabzadə haqqında kitab nəşr ediləcək

Türkiyədə Bəxtiyar Vahabzadənin həyat və Yaradıcılığında bəhs edən kitab çap ediləcək. Bu barədə APA-nın Türkiyə müxbirinə kitabı çap edəcək olan İstanbul Metropol bələdiyyəsinin Baş Mədəniyyət İdarəsindən məlumat verilib.

1000 səhifəlik kitab çapa Azərbaycanlı alim Esmira Fuad Şükürova tərəfindən hazırlanıb. Kitabın alimin Bəxtiyar Vahabzadənin həyat və yaradıcılığı barədə tədqiqatdan

əlavə "Gülüstən", "Atılmışlar", "Şəhidlər" poemaları və şeirləri daxil edilib.

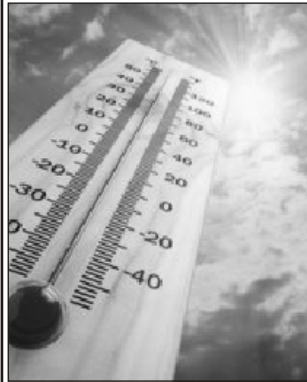
Baş Mədəniyyət İdarəsindən bildirilib ki, kitab bu ilin çap planındadır.

Kitaba Bəxtiyar Vahabzadənin yaxın dostu, müasir Türk poeziyasının tanınmış nümayəndəsi Yavuz Bülent Bakiler ön söz yazıb. Kitabın sentyabr ayında işıq üzü görməsi planlaşdırılır. Kitabın çapından sonra Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyinin keçirilməsi gözlənilir.

Qeyd edək ki, İstanbul metropol bələdiyyəsinin Baş Mədəniyyət İdarəsi 2014-cü ilin aprelində Esmira Fuad Şükürovanın məşhur Azərbaycan şairi Məhəmməd Hüseyn Şəhriyar barədə monoqrafiyasını çap edib.

Onu da əlavə edək ki, Bəxtiyar Vahabzadə sovet dövründə Türkiyədə kitabı çap edilmiş ilk Azərbaycanlı şair olmaqla bərabər, türk oxucularının ən çox tanıdığı Azərbaycanlı söz sənətkarıdır.

Bu gün Bakıda mülayim və yağmursuz hava olacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən APA-ya verilən xəbərə görə, axşam bəzi yerlərdə duman olacaq. Şimal-qərb küləyi gündüz cənub küləyi ilə əvəz olunacaq. Temperaturun gecə 4-6, gündüz 9-14 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək, gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 4-9, gündüz 13-18 dərəcə olacaq.

Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək

Kazan faciəsi: azərbaycanlı sahibkarın atası da həbs edildi

Tatarıstanın Kazan şəhərində "Admiral" ticarət mərkəzində ötən ay baş vermiş və 17 nəfərin ölümünə səbəb olmuş yanğına görə daha bir azərbaycanlı iş adamı həbs edilib. Virtualaz.org saytı xəbər verir ki, ticarət mərkəzini icarəyə götürmüş "Zarya" ASC-nin direktorunun müavini Gülhüseyn Nəcəfov saxlanılıb və barəsində mayın 11-nə qədər həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Gülhüseyn Nəcəfov "Zarya" ASC-nin həmtəsisçisi Hüseyn Qəhrəmanovun atasıdır.

G.Nəcəfov yanğın təhlükəsizliyi normalarını pozmaqda itiham olunur. İstintaqın versiyasına görə, o, "Admiral" ticarət mərkəzində icazə biznesini yaradan əsas adamdır və bazarın idarəçiliyini oğluna verib. G.Nəcəfov Rusiya vətəndaşıdır. Ona və oğluna məxsus ASC 2013-cü ildə istehsalat səxlərinə ibarət olan tiikililəri icarəyə götürüb və orada "Admiral" ticarət mərkəzi açılıb. Qəhrəmanov və atası bazarın ərazisini sahibkarlara subicarəyə veriblər. Bazarın mülkiyyətçisi isə hazırda Fransada yaşayan biznesmen, milyarder Aleksey Syomindir. Onun barəsində beynəlxalq axtarış elan edilib.

İstintaqın versiyasına görə, Nəcəfov bazarda sahibkarlarla icarə müqaviləsi bağlanmasını təşkil edib və yanğın təhlükəsizliyi normalarının pozulmasından xəbərdar olub. Onun Kazan prokuroru Rafkat Urazbayevlə yaxın münasibətlərinin olduğu bildirilir. İstintaq hazırda bu əlaqələri araşdırır.

G.Nəcəfov özü isə məhkəmədə bildirib ki, bazarda yanğın təhlükəsizliyi normalarına əməl olunması onun səlahiyyətinə daxil deyildi və direktor müavini kimi ayda 100 min rubl maaş alaraq icarəçilər axtarıb tapırdı. Biznesi isə oğlu idarə edib.

BŞBPİ və Siyavuş Novruzovdan mitinq açıqlaması

"Milli Şura bu gün (dünən-red.) mitinq yox, piket keçirdi. Ora toplaşan adamlar da təşkilatçıların qohum-əqrəbası idi. Eyni sözlər, eyni fikirlər səsləndirirdilər. Cəmiyyətə bir dəne də olsun düzgün informasiya çatdırmadılar".

Bunu APA-ya açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) icra katibinin

müavini, Milli Məclisin deputatı Siyavuş Novruzov Milli Şura-

nın bu gün keçirilən mitinqinə münasibət bildirərkən deyib.

S. Novruzov mitinqdə səslənən fikirləri yalan və böhtan adlandırıb: "Dediklərinin hamısı

yalan, Azərbaycana qarşı erməni mənbələrinin yaydığı fikirlər idi. İstər Avropa oyunları, istərsə də digər məsələlərlə bağlı yalan danışılır. Müxalifət gərək çıxışında alternativ təklif də irəli sürsün. Onlar isə heç bir alternativ fikir irəli sürmür, ancaq deməqoqluqla məşğul olurlar. Fikirləri heç bir əsasə söykənmir. Ona görə də cəmiyyətin belə perspektivsiz, mənasız, məzmunuz mitinqlərə heç bir ehtiyacı yoxdur".

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsindən (BŞBPİ) də mitinqə açıqlaması gəlib. BŞBPİ-dən verilən məlumata görə, mitinqdə 500 nəfər iştirak edib: "Saat 15.00-dan 17.00-dək davam edən toplantıda ayrı-ayrı partiyaların, bir sıra müxalifətçilərin qeyri-hökumət təşkilatlarının və bəzi radikal dini qrupların ümumi sayı 500 (beş yüz) nəfərədək olan üzvü və təəssübkeşi iştirak edib. İctimai asayişin və hüquq qaydasının kobud pozulması hallarına yol verilməyib".

Mobil operatorların işi yoxlanılacaq

Azərbaycanda mobil rabitə operatorlarının ("Bakcell", "Azercell" və "Azerfon") göstərdiyi xidmətlərin keyfiyyətinin yoxlanılmasına başlanılıb.

Bunu Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Dövlət Radiotezliklər İdarəsindən deyiblər. Monitoring mayın sonunadək davam edəcək və Bakının mərkəzi rayonlarını və ətraf ərazilərini əhatə edəcək.

Monitoring zamanı hər üç mobil operatorun göstərdiyi səs və məlumat ötürmə xidmətlərinin keyfiyyəti yoxlanılacaq. Operatorların göstərdiyi xidmətlərin keyfiyyətinin yoxlanılması üçün ABŞ şirkəti cəlb edilib ("Trend")

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq! Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Balakən məktəbi 4 gündə iki dəfə yanıb

Balakən rayonunun Şərif kənd tam orta məktəbində dörd gün ərzində ikinci dəfə yanğın olub. Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) Balakən rayon Dövlət Yanğından Mühafizə Hissəsindən APA-nın Şəki-Zaqatala bürosuna verilən məlumata görə, yanğın aprel 4-ü gecə saatlarında Təhsil Nazirliyinə məxsus, Balakən rayonunun Şərif kənd tam orta məktəbinin ümumi sahəsi 495 kv/m olan birmərtəbəli 9 sinif otağından ibarət korpusunda baş verib.

Hadisə yerinə FHN-in Balakən rayon DYM-nin texnikası və canlı qüvvəsi cəlb edilib. Yanğın nəticəsində məktəbin 495 kv/m-lik korpusunun yanar konstruksiyaları, sinif otaqları və inventarlar yanaraq yarasız hala düşüb. Yanan korpusun yanında olan digər korpus və anbar binası yanğından mühafizə olunub. Yanğın zamanı xəsarət alan olmayıb.

Qeyd edək ki, Balakən rayonunun Şərif kənd tam orta məktəbi ötən əsrin 60-cı illərində inşa edilib, hazırda məktəbdə 376 şagird təhsil alır. Məktəbin 840 kv/m-lik digər korpusunda dörd gün əvvəl - martın 31-dən aprel 1-ə keçən gecə də yanğın baş vermiş, yanğın nəticəsində korpusunun yanar konstruksiyaları 125 kv/m (1 sinif otağının, müəllimlər otağının, dəhlizin yanar konstruksiyaları və eşyaları 110 kv/m və 1 sinif otağının tavanı 15 kv/m) sahədə yanıbmışdı.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Britaniyalı məktəblilər barəsində inanılmaz fakt

Britaniyalı müəllimlərin NASUWT həmkarlar ittifaqının bildirdiyinə əsasən, ölkə məktəblərində müəllimlər getdikcə daha çox sayda şagirdlərin yoxsulluqdan əziyyət çəkdiyinin şahidi olurlar. Anspres-in BBC-yə istinadən verdiyi məlumata görə, müəllimlərin qənaətinə, bəzi məktəblilərin ailələri qədim dövrlərə xas olan yoxsulluq şəraitində yaşayırlar.

Onların sözlərinə görə, şagirdlər bəzən məktəbə ac-yalavac, soyuq havadan qorunmayan nımdaş paltarlarla gəlir. Bəzi müəllimlər isə açıqladıqan əziyyət çəkən şagirdlərini yedizdirmək üçün bəzən özlərlə məktəbə ərzaq alıb gətirdiklərini də bildiriblər.

Bu faktlar müəllimlərin NASUWT həmkarlar ittifaqının Cardiff şəhərində keçirilən konfransında səsləndirilib.

Bu arada Liberal Demokratlarla koalisiya yaradaraq son 5 il ərzində Britaniyada hakimiyyətdə olan Konservatorlar Partiyası bildirib ki, partiyanın hakimiyyətdə olduğu dövrdə ölkədə yoxsulluq içində yaşayan uşaqların sayı 30 min azalıb.

Azərbaycanda bu ilin ilk sınaq imtahanı keçirilib

Dünən Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası (TQDK) tərəfindən Azərbaycanda ilk sınaq imtahanı keçirilib. TQDK-nın mətbuat xidmətindən verilən xəbərə görə, ali və tam orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün keçirilən sınaq imtahanları ölkənin 29 şəhər və rayonunda təşkil olunub.

İmtahanlar Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir, Qazax, Tovuz, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Ağcabədi, Tərtər, Göyçay, Kürdəmir, İsmayilli, İmişli, Şirvan, Salıyan, Lənkəran, Cəlilabad, Xaçmaz və Quba şəhərlərində, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur və Şahbuz rayonlarında ümumilikdə 61 binada keçirilib. İmtahanda iştirak etmək üçün yazılış internet vasitəsilə aparılıb və 48343 abituriyent qeydiyyatdan keçib.

Qeyd edək ki, sınaq imtahanları abituriyentlərə öz hazırlıq səviyyələrini yoxlamağa, imtahan qaydaları ilə əyani tanış olmağa kömək edir. Sınaq imtahanlarının üstün cəhətlərindən biri də bu imtahanlarda yaradılan şəraitin, ümumilikdə, imtahan prosesinin qəbul imtahanlarına tam uyğun olmasıdır. Bu imtahanlarda iştirak edən abituriyentlər özlərini real imtahan şəraitində hiss etməklə qəbul imtahanlarına psixoloji cəhətdən uyğunlaşır, ayrılmış vaxtdan səmərəli istifadə etmək bacarıqlarını inkişaf etdirirlər.

Gürcüstan Azərbaycandan qaz idxalını niyə azaldı?

Gürcüstanın Azərbaycandan qaz idxalını azaltmasına səbəb bu ölkədə qaz istehlakının azalmasıdır. Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) mənbə "Trend"ə açıqlamasında belə deyib.

Mənbənin sözlərinə görə, Gürcüstanın idxal etdiyi Azərbaycan qazının həcmi tamamilə ölkədəki qaz istehlakından asılıdır: "Gürcüstanda qaz istehlakı artanda bu ölkəyə Azərbaycandan qaz ixracının həcmi də artır. Bu göstəricinin son iki ayda azalması Gürcüstanda qaz istehlakındakı azalma ilə bağlıdır. Qaz nəqli ölkələrimiz arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən həyata keçirilir. Gürcüstanın Azərbaycan qazı ilə təchiz olunmasında biz tərəfdən heç bir problem yoxdur".

Gürcüstan Milli Statistika Xidmətinin hesabatına görə, Gürcüstan 2015-ci ilin yanvar-fevral aylarında Azərbaycandan 67,4 milyon dollar dəyərində (neft ekvivalentində) 319,85 min ton təbii qaz idxal edib.

Azərbaycan Gürcüstanın bu sahədə əsas tərəfdaşdır və bu ölkənin qaz idxalatının 66,2 faizini qarşılayır.

Hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşları Lənkəranın "Palıdlı sahil" restoranında əməliyyat keçirib. Əməliyyat zamanı 5 nəfər gəncin həbs olunduğu bildirilir.

Həbs edilənlərdən birinin 2004-cü ildə "Ginnesin Rekordlar Kitabı"na adı düşmüş Lənkəranın Aşağı Nüvədi kəndinin sakini, 18 yaşlı Ələsgər Rəhim oğlu Həsənzadə olduğu müəyyənən. Ə.Həsənzadə 1 saat 45 dəqiqə ərzində barmaqlarının ucu ilə sinəsini yerə vurmamaq şərti ilə 3 min dəfə qalxıb-enib. Onun 7 yaşında göstərdiyi bu rekord "Ginnesin Rekordlar Kitabına" düşüb. Çünki Həsənzadəyə qədər dünyada 7 yaşdan aşağı heç kim belə bir rekorda imza atmayıb.

"Palıdlı sahil" İstirahət Mərkəzinin sahibi Milli Məclisin Sosial Siyasət Komitəsinin sədri Hadi Rəcəblidir.

Mənbənin məlumatına görə, Hadi Rəcəbli həbs olunanların azad edilməsi ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanları ilə danışıqlar aparır: "İdmançılardan ibarət həmin dəstə deputatın himayəsində olub. Dəstənin kriminal "razborkalarda" iştirakı ehtimal edilir", - deyərək mənbə bildirib.

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında Hadi Rəcəbli ehtimallar üzərində qurulan yazının mətbuatda işıqlandırılmasını doğru hesab etmədiyini qeyd edib: "Hadi Musa oğlu Rəcəblinin mülkiyyətində heç bir sahibkarlıq obyektinə yoxdur. Buna qədər də olmayıb, indi də yoxdur. Dünən gecə mətbuatdan bu barədə xəbər oxu-

Deputatın obyektində həbslər niyə keçirilib?

Hadi Rəcəblidən reaksiya gəldi; parlament üzvü əməliyyat keçirilən restoranın ona məxsus olmadığını iddia etdi, jurnalistləri məhkəmə ilə hədələdi...

Hadi Rəcəbli

dum. Doğrudur, Lənkəranda cinayətkarlığa qarşı ardıcıl mübarizə aparılır. Mən tərəfdən bunlar alqışlanır, müdafiə olunur. Lənkərandə yüzlərlə yer var. Onlarla mehmanxana var. Bunun Hadi Rəcəbliyə nə dəxli var? Mən onların nə özünü, nə də ailələrini tanıyıram. Hadi Rəcəbli işlədiyi dövrdə daxili işlərin Lənkəran Polis Şöbəsinə bir dəfə də olsun zəng etməyib. Bunu inzibati orqanlardan hər kəs soruşa bilər.

45 il siyasətdə olan biri kimi, bir dəfə olsun ki, jurnalistləri məhkəməyə verməmişəm. Buna artıq təəssüf edirəm. Mənə qarşı dəfələrlə ədalətsiz, qeyri-obyektiv yazılar yazılıb. Haqqımda sözlər oynadılıb. Demədiyim sözlər başlığa çıxarılıb. Bunlar məni ağrıdır. Mən jurnalist cərəyi yemişəm. Bölgə müxbiri olmuşam. Jurnalistlərlə dostluq etmişəm. "Jurnalistlərin dostu" seçilmişəm. Son vaxtlar haqqımda belə ədalətsiz yazılar ortaya çıxır. Niyə başqa adam yox, Hadi Rəcəbli ehtimal olunur? İndiyə qədər hansı cinayətkarla əlaqəm olub? Bu suallar məni düşündürür. Hesab edirəm ki, hörmət etdiyim, oxunaqlı qəzet olan, içərisində dəyərli jurnalistlər olan bir mətbuat orqanında belə yazı dərc olunsun, ehtimal olan yazılar getsin".

Deputat jurnalistlərə müraciət etdi: "Bir daha jurnalist dostlarıma müraciət edirəm. Ədalətsiz olmayın, haqsız yazılar yazmayın, təpədən-dırnağa

yalanları ortaya qoymayın, məsələləri araşdırın, bundan sonra ortaya çıxarın. Cinayət Məcəlləsində maddə var. Cinayət sübut olunmamış, cinayətkar ola bilməzsən. Ona görə də, bu məsələlərdə həmkarlarıma müraciət edib, deyirəm ki, 45 illik ənənəni pozmayın. Məni məhkəmə orqanlarına müraciət etməyə vadar etməyin".

Hadi Rəcəbli barəsində yazılar davam edərsə, məhkəməyə müraciət edəcəyini də qeyd etdi: "Görün nə qədər yalan xəbərdir. Sən demə, cinayətkar dəstənin başında mən durmuşam. Bir saytın xəbərində digərləri əlavələr edir. Guya mən cinayətkar dəstəni müdafiə etmək üçün danışıqlar aparıram. Belə yazıları yazmaq olmaz. Yaxınlarım, dost-tanışlarım mənə zəng vuraraq, məsələ barəsində soruşurlar. Belə olmaz axı. Kimse lənkəranlıdırsa, indi oradan olmayım? Ehtimal edəndə, ehtiyatlı, diqqətli, obyektiv olun".

□ Cavanşir ABBASLI

ÇAĞLAYAN SON DAKİKA

"Türkiyənin təhlükəsizlik qüvvələrinin işində boşluqlar var"

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Arzu Nağıyev belə düşünür...

Yola saldıığımız həftə Türkiyədə baş verən hadisələr qonşu ölkə olaraq bizi də düşündürür. Ölkəni çalxalayan belə hadisələrin baş verməsi təsadüfdür, yoxsa bunların təşkilində xarici qüvvələrin əli var?

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Arzu Nağıyev anspress-ə açıqlamasında bildirib ki, prezident Erdoğan İrənlə bağlı bəyanat verdikdən sonra bu hadisələrin baş verməsi olduqca maraqlıdır. Eyni zamanda Yəməndə hadisələrinin də təsiri mümkündür. Yeni hər iki halda bu, Türkiyənin təhlükəsizlik qüvvələrinin işindəki boşluqlardan xəbər verir.

"Paralel olaraq amnistiya məsələsi də təsir edən amildir. Burada əsasən xarici qüvvələrin təsiri böyükdür. Çünki belə riskli əməliyyatlar, özü də dövlət məmurları ilə bağlı, ancaq xarici qüvvələrin təsiri ilə edilə bilər. Daha doğrusu, bu, atılacaq hər hansı addımla bağlı xəbərdarlıqdır. Burada da əsas məqsəd hər zaman təhdidlərin olacağını nəzərə çatdırmaqdır. Göründüyü kimi, bunun arxasından PKK deyil, inqilabi radikal qüvvələr çıxdı".

Xatırladaq ki, 31 martda bütün Türkiyə ərazisində elektrik kəsilməsi, daha sonra ard-arda baş verən üç terror olayı ölkənin milli təhlükəsizliyi ilə bağlı ciddi narahatlıqlar yaradıb. Martın 31-də səhər saatlarında, Van istisna olmaqla, Türkiyənin bütün ərazisində elektrik olmayıb. Problemin çözümlü 10 saatdan çox zaman aparıb.

Gündüz saatlarında isə İstanbul Çağlayan Ədalət Sarayında "Gəzi Parkı" olaylarının qurbanı Berkin Elvanın işini aparan prokuror Mehmet Selim Kiraz girov götürülüb və təhlükəsizlik qüvvələrinin keçirdiyi əməliyyatda həlak olub. Aprelin 1-də isə AKP-nin Kartal bölməsinin ofisinə silahlı hücum olub. Polislər terrorçuları tərki-silah edib və prokurorluğa aparıblar.

Aprel 1-i Bakı vaxtı ilə saat 20 radələrində Türkiyə daha bir terrorla üzləşib. Vatan caddəsində yerləşən İstanbul Əmniyyət Müdürlüyündə atışma olub. İlk informasiyaya görə, 2 terrorçu Əmniyyət Müdürlüyünün binasını atəşə tutub. Musavat.com qardaş ölkə mediasına əsasən xəbər verib ki, onlardan biri qadın olub. Həmin qadın "canlı bomba" adlanan intihar terrorçusu olub. Olaya dərhal müdaxilə edən polisler onlardan birini zərərsizləşdirib. Aldığı güllə yarısından terrorçu olay yerində ölüb. Atışmada 2 polis yaralanıb.

Tehran Qərbə sərt mesaj verdi

"Başqalarının bizə qarşı bəhanələr axtardığını da dünyaya göstərəcəyik..."

Iran ötən həftə tarixi razılaşmaya imza atdı. Uzun müddət gündəmdə olan İranın nüvə proqramı ilə bağlı məsələ, nəhayət ki, İsveçrənin Lozanna şəhərində həllini tapdı. Bununla da rəsmi Tehran nüvə sentraflarının məhdudlaşdırılması, Qərb isə İrana tətbiq etdiyi sanksiyaları aradan qaldırdı. Amma yekun razılaşma iyun ayında olacaq.

ANS TV-nin məlumatına görə, əgər Qərb iyunadək yekunlaşdırılmamış olan nüvə razılaşmasından geri çəkilsə, İran öz nüvə fəaliyyətini indiki səviyyəsinə qayıdacaq. Bunu İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif dövlət televiziyasında qatıldığı tok-şouda bəyan edib.

İrənlə nazirin sözlərinə görə, 30 iyun tarixinə - yekun razılaşma əldə olunanaqədər, İran və "altılıq" ölkələrinin elan etdiyi çərçivə nüvə razılaşması etibarlı deyil: "Biz dünyaya sübut edəcəyik ki, öz vədlərimizi yerinə yetirməkdə qərarlıyıq. Başqalarının bizə qarşı bəhanələr axtardığını da dünyaya göstərəcəyik. Amma istənilən vaxt qarşı tərəf bizim milli maraqlarımıza zərər vursaydı, necə davranacağımıza qərar verəcəyik. Razılaşma yekunlaşdırılan kimi, özümüzü bu variantdan çəkəcəyik".

Zərif İrana qarşı sanksiyaların aradan qaldırılmasından da danışıb. Onun sözlərinə görə, ABŞ-ın dövlət katibi Con Kerri sanksiyaların "müvəqqəti olaraq aradan qaldırılmasından" danışıq. İran isə sanksiyaların müvəqqəti və ya qismən deyil, tamamilə ləğv edilməsini istəyir.

Məhəmməd Cavad Zərif

Həbsdəki NIDA-çı gəncin səhhəti pisləşib

İntiqam Əliyev ailəsi ilə görüşüb; həbsdəki başqan müavini məhkəməyə müraciət edib; Rauf Mirqədirovun istintaqı aparılıdır...

Məlum olduğu kimi, siyasi motivlərlə həbs olunmuş bəzi siyasi məhbusların hazırda məhkəmə prosesləri gedir. Bu həftə bir sıra məhkəmələr olacaq.

Aprelin 7-də saat 14:00-da Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyətinin sədri İntiqam Əliyevin məhkəməsi olacaq. Proses sonuncu şahidin ifadələri ilə davam edəcək. Hüquq müdafiəçisinin vəkil Fəxrəddin Mehdiyev məhkəmə barədə bunları dedi: "Şahidlərdən birinin ifadəsi qalıb. Ondan sonra sənədlərin tədqiqi olacaq. Yaxınlarda İntiqam bəylə görüşməmişük. Hər şey əvvəlki qayda idi".

İntiqam Əliyev aprelin 5-də ailəsi ilə görüşüb. Görüş barədə musavat.com-a onun qızı Nərin Kamilsoy danışdı: "Atamla görüşdük. Sağlamlığındakı problem davam edir. Amma təkidlə ictimaiyyətimizi istəmir. Məhkəməyə, məhkəmə önünə gələn hər kəsə təşəkkürlərini bildirdi. Qəzetlər 3-4 gündən bir verilir".

Aprelin 8-də saat 11:00-da Müsavat başqanının müavini Fərəc Kərimlinin növbəti məhkəmə, keçiriləcək. Qalan iki şahid ifadə verəcək. Vəkil Nəmet Kərimli proses barədə danışdı: "Çox güman ki, bu prosesdə Fərəc Kərimlinin özü ifadə ver-

Ömər Məmmədov

cək. İki şahidin ifadəsindən sonra olacaq".

Vəkil başqan müavininin qardaşı Sirac Kərimliyə verilən hökmdən bu günlərdə apelyasiya şikayəti verəcəyini bildirdi.

Aprelin 9-da həftənin son siyasi məhkəməsi olacaq. İnsan Haqları Klubunun sədri Rəsul Cəfərovun prosesi davam edəcək. Sənədlərin tədqiqinə başlanılacaq.

Qeyd etdiyimiz məhkəmələr Bakı Ağır Cinayətlərdə olacaq. Digər siyasətlərin də son durumları ilə maraqlandıq.

Müsavat başqanının həbsdəki digər müavini Yadigar Sadıqov cəzasının yarısını çəkdiyinə görə azad olunma ilə bağlı məhkəməyə müraciət edib. Bu barədə musavat.com-a onun Hüquqlarını Müdafiə Komitəsinin sədri Elman Fəttah məlumat

İntiqam Əliyev

verdi: "Yadigar bəylə bağlı son yenilik ondan ibarətdir ki, artıq o, cəzasının yarı hissəsi qaldığına görə azad olunmaq üçün Qaradağ Rayon Məhkəməsinə müraciət edib. Məhkəmənin təyin olunacağı zamanı gözləyir. Bir ay ərzində işə baxılmalıdır. Aprelin 3-də onunla görüşdüm. Əhvalı yaxşıdır. Müsavat Məclisinin aprelin 4-də keçirilən toplantısı ilə bağlı telefon danışığımız oldu. Yekunları ilə bağlı məlumatları soruşdu. Müsavat strukturlarının tamamilə formalaşmasına sevincini bildirdi. Yeni seçilən müsavatçılara təbrik etdi. Həbsdən çıxdıqdan sonra prosesdə daha aktiv iştirak edəcəyini, Müsavatın bütün fəaliyyətini izlədiyini və dəstəklədiyini bildirdi".

"Ayna-Zerkalo" qəzetinin həbsdəki əməkdaşı Rauf Mirqə-

Yadigar Sadıqov

dirovun istintaqı dondurulub. Heç bir istintaq hərəkəti aparılmır. Jurnalistin vəkil Elmar Süleymanov bunu sif qanun pozuntusu adlandırdı: "Aprelin 3-də Rauf Mirqədirovla görüşdüm. Hər şey əvvəlki kimidir. Heç bir dəyişiklik yoxdur. Rauf bəyin səhhəti normaldır. Kitablər oxuyur. İstintaqda da heç bir yenilik yoxdur. Konkret olaraq, dondurulub. Heç bir istintaq hərəkəti aparılmır".

NIDA-çı gənc Ömər Məmmədovun səhhətində problemlər yaranıb. Gənc fəalın atası Əlyar Məmmədov məlumat verdi: "Bərk soyuqlayıb. Dərmanlar göndərmişik. Başqa bir yenilik yoxdur. Sonuncu dəfə keçən həftə görüşmüşük. Telefon vasitəsilə əlaqə saxlayırıq".

□ Cavanşir ABBASLI

Rüşvət xorların dayağı hakimlər

Samir SARI

Gələn həftə Ukraynada maraqlı bir qanun qəbul ediləcək. Qanunun mahiyyəti bundan ibarətdir ki, hakimlərin korrupsiya və digər ağır cinayətlərdə ittiham olunan şəxsləri girov müqabilində azadlığa buraxmaq hüququ məhdudlaşdırılsın.

Məlum olduğu kimi, prezident Petro Poroşenko korrupsiyaya qarşı müharibə elan edib və indiyədək xalqın cibini, dövlətin büdcəsini talayan yüksək mənəbli məmurları bir-bir, iki-bir salırlar içəri. Martın 25-də hətta fəvqəladə hallar nazirini və onun müavini iclasın ortasında qandalları aparıblar.

Bu qanunun qəbulu ona görə vacib olub ki, özləri də korrupsiya mexanizminin bir vinti olan hakimlər korrupsiyada ittiham olunanlardan azadlığa buraxılmaları üçün rüşvət və girov məbləği alıb buraxırlar.

Poroşenko belə bir qanunu parlamentdə qəbul etdikdən sonra, güman olunur ki, korrupsionerlərin mühakimədən yaxa qurtarması mümkün olmayacaq.

Əlbəttə, əsas prezidentin iradəsidir, o, göstəriş verəndən sonra hakim, prokuror müqavimət göstərə bilməz.

Deyənlərə görə, Ukraynadakı məmur tutqusuna Gürcüstanın keçmiş prezidenti Mixail Saakaşvili ideoloqluq edir. Adamın korrupsiyaya qarşı mübarizədə böyük təcrübəsi var. Vaxtında o, öz ölkəsində çox korrupsionerləri tutdurub, çox rüşvət xorları işdən çıxarıb. Saakaşvilinin əsas üstünlüyü o idi ki, rüşvət xor məmurları işdən bir-bir çıxartmırdı, hansısa komitəni, xidməti birdəfəlik ləğv edir, yenidən formalaşdırırdı və köhnə heyətdən heç kimi təzədən işə götürmürdü.

Onun nəticəsində Gürcüstan tamamilə dəyişmişdi, güllüstana çevrilmişdi. O vaxt qonşu dövlətə gedib-gələnlər eyzən ordaki düzlükdən, dürüstlükdən, inkişafdan danışır, yazırdılar. Sonra gürcülər Saakaşvilini bəyənmedilər, dedilər, biz daha yaxşısına layiqlik, Mişa bizi yaxşı dolandırmır. Onun da vaxtı bitmişdi, konstitusiyayı dəyişdirə, üçüncü, dördüncü dəfə prezident seçilə bilərdi, amma istəmədi və getdi. Gürcüstan da yavaş-yavaş qayıtdı Saakaşvilidən qabaqkı vəziyyətinə.

Baxın, indi niyə Gürcüstanı tərifləyən yoxdur? Ona görə ki, tərifli bir şeyləri qalmayıb. Korrupsionerlər də türmədən çıxıblar, pullarını verib vəzifələrə darışıblar.

Poroşenko isə Saakaşvilinin təcrübəsindən yararlanaraq öz ölkəsini güllüstana çevirmək istəyir. Saakaşvili ona deyib ki, korrupsionerlər iş başında qaldıqca, ölkə inkişaf edə, çiçəklənə, qüdrətlənə bilməz.

Amma budur, yaramaz hakimlər yaxalanan korrupsionerləri duru suya çəkirlər, azadlığa buraxırlar, onlar da əllərindəki resurslardan istifadə edərək məsuliyyətdən yayınmağa çalışırlar.

Adamın yadına, YAP-çılar demişkən, 92-93-cü illər düşür. "Camaatın evdən çölə çıxma bilmədiyi", "Jimix yediyi" o illərdə Elçibəy hakimiyyəti korrupsioner məmurları tutub-ələmirdi, eləcə, işdən çıxarmaq istəyirdi, amma hakimlər mane olurdular, pullarını alır, onların xeyrinə məhkəmə qərarları çıxarırdılar.

Bu, çox yaygın hal idi, hətta dəb olmuşdu. Türmədə oturmaq vəkili ilə məsləhətləşməli, ömürlük həbs cəzasının heç olmasa 15 ilə endirilməsini xahiş etməli olan məmurlar yeni hakimiyyətin gənc və təcrübəsiz məmurlarının başını yarırdılar, deyirdilər, nə olsun, siyasi hakimiyyət dəyişib, bu vəzifə bizimidir, özümüz işləyəcəyik. Möhürü təhvil vermirdilər, kabinetdən çıxırdılar, yerlərinə təyin olunan şəxsləri basıb döyürdülər. İş polisə, prokurorluğa düşürdü, onlar da deyirdilər, öz aranızda həll edin, bizi qarışdırmayın. Axırda işə məhkəmə baxırdı və qərar çıxarırdı ki, adamı durduğu yerdə işdən çıxartmaq olmaz.

O dönmənin cəbhəçiləri, müsavətçilər bu işdən çox narazıydılar, öz böyüklərinə şikayət edirdilər. Ordan da belə bir cavab gəlirdi: "Milli təsanüd nəzəriyyəsinə görə biz cəmiyyətin bütün təbəqələri ilə çulğuşmalıyıq, əl-ələ verib işləməliyik".

Bəzən deyirlər ha, "AXC-Müsavət hakimiyyəti", o hava-yı söhbətdir, tarixdə elə bir hakimiyyət olmayıb. Sadəcə, AXC və Müsavatdan dövlət vəzifələrində müvəqqəti çalışan adamlar olub. Onlar da ümumi məmurların 4-5 faizini təşkil edirdilər. Yerdən qalan məmurların hamısı köhnə partburjaziya oliqarxiyasının nümayəndələri idi və çox çəkmədi ki, canlarını korrupsiyaya bulaşmaq istəməyən kadrlardan qurtardılar.

Hakimiyyət dəyişdi və milli tənəsüd nəzəriyyəsinə yada salan olmadı.

İndi əgər Poroşenko korrupsionerlərin yetərsizlik hissesini zərərsizləşdirməyə, nə öz hakimiyyətinin, nə də Ukraynanın gələcəyi olacaq.

1994-cü il martın 28-də Gədəbəyin Şıx bölgəsində mina partlayışı zamanı həlak olan əfsanəvi komandir Cahangir Rüstəmovun oğlu Faiq Rüstəmovun "Yeni Müsavat"a geniş müsahibəsini təqdim etmişdik. F.Rüstəmov atasının məhz sui-qəsdlə aradan götürüldüyünü demişdi. Sui-qəsdin sifarişçi kimi şübhələndiyi şəxsin adını da çəkmişdi - keçmiş müdafiə naziri Səfər Əbiyev.

F.Rüstəmov fikrini çox müb-həm və istintaqla araşdırılmalı olan faktlarla davam etdirmişdi. Əvvəlki məqalədə (http://musavat.com/news/olke/atamin-ol-durulmesinde-sefer-ebi-yevden-shubhelenirem-shok-id-dia_257215.html - bu keçiddə həmin məqalə ilə tanış ola bilərsiniz) əfsanəvi polkovnik oğlunun bir çox fikirlərini bölüşmüşdük, bu sayımızda F.Rüstəmovun həmin günlərlə bağlı söylədiklərini təqdim edirik.

Yazmışdıq ki, Cahangir Rüstəmov 1991-ci ildə Şəmkirin Dəllər qəsəbəsində hərbi aerodromda 35 il xidmət keçəndən sonra polkovnik rütbəsində, batalyon komandiri vəzifəsində təqaüdə çıxıb. Rus ordusunun ali ordeni olan "Qırmızı Ulduz" nişanı ilə təltif edilmiş C.Rüstəmovun rahat təqaüdü həyatı 1 il çəkib. 1992-ci ildə erməni qoşunları Gədəbəy, Tovuz, Qazax zonasına hücumlarına başlayanda C.Rüstəmov vətənin peşəkar zabitlə ehtiyacının olduğunu görüb və yenidən ordu sıralarına qayıdıb. O dövrdə Azərbaycan Milli Ordusunun yaranmasında yaxından iştirak edib. Onun rəhbərliyi ilə sonradan briqadaya çevrilən Gədəbəy özünümüdafiə batalyonu, Şəmkir batalyonu, Daşkəsən batalyonu birləşdirilib, alay yaradılıb. Həmin illərdə rus qoşunları Azərbaycandan çıxarıldı deyə silah-sursat, hərbi texnikalar da ölkədən xaricə daşınırdı. Daşına bilməyən hərbi ləvazimatlar, obyektlər isə yararsız vəziyyətə salınırdı.

Belə bir vaxtda C.Rüstəmov 5 il qulluq etdiyi hərbi aerodroma 6 yük təyyarəsinin endiyini eşidirdi. Öyrənir ki, həmin yük təyyarələri Moskvadan aerodromdakı hərbi bazanın ələ gələn bütün silah-sursatının, ləvazimatlarının yüklənərək xaricə daşınması məqsədi ilə göndərilir. C.Rüstəmov aerodromu hücumla götürmək qərarını verir. C.Rüstəmovun rəhbərliyi ilə aerodromun uçuş zolağına yük maşınları ilə daş-kəsək, torpaq gətirilərək tökülür və yük təyyarələrinin oradan qalxması əngəllənir. Bu əməliyyat o qədər peşəkarlıqla hazırlanır ki, ruslar aerodrom ələ keçirilənə qədər nə baş verdiyini anlamırlar. Nəhayətdə Gəncədə dislokasiya olunmuş rus desanti aerodroma cəlb edilir. Gürcüstanın Vaziani rayonundakı rus hərbi bazasından qırıq təyyarələr qalxaraq Şəmkirdəki aerodromun üzərində, bir neçə yüz metrliyə enməklə uçuş manevrləri etməklə C.Rüstəmovun rəhbərlik etdiyi hərbiçiləri qorxudub ərazidən çıxarmağa məcbur etmək istəyirdilər. 10 gün aerodromun qarəyahında C.Rüstəmovla danışıqlar aparılır.

Ruslar Cahangir Rüstəmovun şərtlərini qəbul edirlər

Sonda vəziyyətin çıxılmazlığını görüb C.Rüstəmovun şərtlərini qəbul edirlər: 6 yük təyyarəsindən üçü, aerodromdakı 11 ədəd Su-24 bombardımançı təyyarəsi, 27 ədəd MiQ-25 kəşfiyyatçı-qırıqçı təyyarəsi, 1 ədəd Mi-8 vertolyotu, külli miqdarda silah-sursat, o cümlədən hərbi bazanın bütün avtomobil texnikası Azərbaycan

komandir C.Rüstəmovla görüşüb və ona 2 saatlıq da olsa qoşunu Gədəbəydən çıxarmasını təklif edib.

F.Rüstəmov da belə bir məsələ haqda eşitdiyini söylədi: "Biz də bu söhbəti eşitmədik. Mən hərbiçiyəm, daim öz bölüyümlə məşğul olmuşam. Amma belə söhbətlərin olmasını eşitməmişəm. Bu faktı tamamilə təsdiq edə bilmirəm. Çünki mən o söhbətin şahidi olmamışam".

mədən sonra isə yolda heç kimi götürmürdü..."

F.Rüstəmov nazir S.Əbiyevin ona qarşı daim qərəzli olduğunu da açıqlayıb. Deyib ki, nazir həmişə ona qarşı qeyri-adekvat addımlar atıb: "Atama sui-qəsdəndən 1 il sonra qulluq etdiyim hərbi hissənin qarəyah rəisi Nurəddin Abdullayev dedi ki, kadrların rəisi Hüşyar Quliyev keçirilmiş əməliyyata görə sənə "Azərbaycan bayrağı" ordeni verilməsi üçün

Əfsanəvi komandirə

sui-qəsdin yeni

təfərrüatları

Səfər Əbiyevin alay komandiri Cahangir Rüstəmovla qarşı qisasının pərdəarxası; Faiq Rüstəmov atasının ölümünün araşdırılmasını tələb edir...

Cahangir Rüstəmov

Səfər Əbiyev

can Müdafiə Nazirliyinin sərəncamına keçir. Aerodromun dağıdılmasına imkan verilmir. Yük təyyarələrindən birində Kürdəmirdəki hərbi bazadan doldurulmuş və Rusiyaya aparılması nəzərdə tutulan silah-sursat boşaldılır. Sonradan həmin silah-sursatla, avtomobil texnikası ilə C.Rüstəmovun briqadası, Tovuz və Qazax hərbi hissələri təmin olunub. Aerodrom Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin balansına keçəndən 1 gün sonra Şəmkirdəki aerodromdan 2 bombardımançı təyyarə qalxıb, Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə düşmən mövqələrini bombalayıb...

Aslan Aslanov Cahangir Rüstəmovun yanına niyə gedib?

Ötən saylarımızda yazmışdıq ki, şəmikli iş adamı Elpərəst Həsəni Cahangir Rüstəmovla Aslan Aslanovun bir təkli haqda danışmışdı. E.Həsəni qəzetimizə açıqlamasında demişdi ki, Gədəbəydə müharibə getdiyi bir vaxtda A.Aslanov

təqdimat hazırlayıb. Briqada komandiri Etibar Məmmədov üstünü imzalayıb və təsdiqlənməsi üçün Müdafiə Nazirliyinə göndərib. Həmin təqdimat bu gün də mənədir. 1995-də Səfər Əbiyev həmin təqdimatı təsdiqləmədi. Demişdi ki, guya sənə nədə gec gəlib. Halbuki bu gün də 41-45-də döyüşmüş şəxslər göstərdikləri şücaətə görə orden və medallarla təltif olunur və yaxınlarına təqdim edilir. Sonradan hərbi komissarlıq sistemində çalışdığım zamanlarda da o mənim irəliləməyimə mane olurdu. Məni hərbi komissar əvəzi təyin etdilər. Bir neçə saat sonra Respublika hərbi komissarı Ramiz Məmmədov zəng elədi. Dedi ki, "Səfər Əbiyev prikazla tebya za dva çasa uvolit, za çeqo ne znayu". 30 il bu dövlətə qulluq etmişəm. Mən mayor rütbəsində təqaüdə çıxmışam. Rütbəni mənə məhkəməyə müraciət edəcəyimi deyəndən sonra veriblər. Prezident əmr verdi ki, 20 il qulluq edənlərə ev verilsin. Səfər Əbiyev 20 il qulluq edənlərə ev verdi, mənə vermədi. Cahangir Rüstəmovun oğluyam, ona görə vermədi. Mənə orden, rütbə, ev verilməməsi Səfər Əbiyevlikdir. Hərbi qulluqçu rütbə almaqdan ötrü qulluq edir. 2 il hərbi komissar vəzifəsini icra etdim. Qoymadı ki, təsdiqlənir. Müharibə başlasa gedib əsgər kimi döyüşməyə də hazırım".

F.Rüstəmov atasının həyatına olan sui-qəsdin araşdırılmasını tələb edir.

Yada salaq ki, Şəmkirin tanınmış iş adamlarından biri Elpərəst Həsənin Şəmkirin sabiq icra başçısı, sonradan kənd təsərrüfatı nazirinin müavini olmuş Aslan Aslanova ittihamları haqda yazmışdıq. E.Həsəni A.Aslanova 6 sui-qəsdə ittiham etmişdi. Həmin ittihamlardan biri əfsanəvi polkovnik Cahangir Rüstəmovla bağlı idi. E.Həsəni iddia edirdi ki, C.Rüstəmov Aslan Aslanovun əli ilə zəhərlənib, sonradan isə maşınına mina qoyularaq öldürülüb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV
P.S. Yazıda adı hallanan hər kəsi dinləməyə, mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Türkiyə və Azərbaycanın Çanaqqala zəfəri

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Azərbaycanla Türkiyənin növbəti dəfə qol-boyun olması üçün gözəl fürsət yaranıb. Doğrudur, iki qardaş ölkənin müttəfiqliyinin dünyada ikinci nümunəsini tapmaq çətindir - necə ki, baş nazir Əhməd Davudoğlu da haqlı olaraq "dünyada bir-birinə yaraşan başqa cüt bayraq yoxdur" deyib. Ancaq nədən bu müttəfiqliyin, bu qardaşlığın davamı gəlməsin, zaman-zaman araya girməyə çalışan xainlərə növbəti dərs verilməsin?

Bunun üçün ən gözəl fürsətdir Çanaqqala zəfərinin 100 illiyinin birgə qeyd olunması. Osmanlı Türkiyəsi üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən bu savaşın zəfərlə başa çatması həm də Azərbaycanın xilasına apardı. Əgər o zaman Osmanlı ordusu yadellilərin üzərində zəfər çalmasaydı, Azərbaycanın sonrakı qurtuluşu da mümkünsüz olacaqdı. Məğlub ordu başqa məmləkətin xilasına gedə bilməzdi təbii ki.

O zaman nə yaxşı ki, türk ordusu Çanaqqala zəfərini qazandı və Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu Azərbaycanın yardımına yetişdi. Odur ki, Çanaqqala zəfəri həm də bizim zəfərimizdir, tarixdəki əzəzlə qələbə günlərində biridir. Bu mənada Çanaqqala uğrunda şəhəri savışda canlarından keçənləri hörmətlə anmaq, onların ruhunu şad edən qalibiyyətin sevincini türkiyəli qardaşlarımızla bərabər yaşamaq həm də bizim haqqımızdır.

Bununla bağlı Türkiyədən də ciddi mesajlar, dəvətlər var. Elə Türkiyə prezidenti cənab Ərdoğanın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevi hələ bir neçə ay əvvəldən Çanaqqala törənlərinə qatılmaq üçün şəxsən dəvət etməsi bunun sübutudur. Azərbaycan birinci şəxs səviyyəsində bu tədbirdə iştirakı Çanaqqala qalibiyyətinə dövlət verdiyi önəm təzahürüdür. Üstəlik, Azərbaycandan böyük nümayəndə heyəti Türkiyədə olacaq həmin günlərdə.

Ancaq Azərbaycanın özündə də görülməsi işlər var. Bununla bağlı deputat Fazil Mustafa çox gözəl təşəbbüslə çıxış edib. Fazil bəy aprelin 24-də yalançı "erməni soyqırımı"na cavab olaraq Türkiyədə olduğu kimi, Azərbaycanda da Çanaqqala zəfərinin 100 illiyinin dövlət səviyyəsində keçirilməsini təklif edib. Türkiyənin Bakıdakı səfirliyinin mətbuat katibi Hamid Karadeniz buna "nə gözəl, Allah razı olsun" reaksiyasını verib. Bakı bu addımı atsa, Türkiyədə böyük məmnunluq yaşanacaq. Türkiyə və Azərbaycana münasibətdə dünyanın ikiye bölündüyü bir zamanda "bir millət iki dövlət" in vahid mövqedən çıxış etməsi yalnız millətimiz və dövlətimiz üçün faydalı olar.

Sovet dövründə "Qələbə günü" adlandırılan 9 mayın qeyd olunmasına sözümlə yox. Bir müharibədə ki, 300 min nəfər itirmişik, onun üstündən sükutla keçməyimiz mümkün deyil. Ancaq Çanaqqala da bizim qələbə günümüzdür - Antanta dövlətlərinin Osmanlı imperiyasını yenmək projesində iştirakımızın zəfər günüdür. Dövləti, ordusu olmayan Azərbaycan türkləri bu savaşa qatılıb qardaşlıq borcunu yerinə yetiriblər.

Çanaqqala savaşında şəhid olanların ailə üzvləri barədə məlumat yoxdur, ancaq bu gün hər birimiz Çanaqqala döyüşləri qurbanlarının doğmalarıyıq. Üstəlik, Azərbaycan şəhidlərinə sayğı əlaməti olaraq Çanaqqalada xatirə lövhəsi də qoyulub, Türkiyə dövləti də bunu rəsmən bəyan edir.

Çanaqqalada Osmanlı dövləti 45 974 şəhid verib, 174 min 634 isə yaralı olub. Ölə və yaralananların içərisində min nəfərdən artıq (bəzi mənbələrə görə, 3 min nəfərə yaxın) Azərbaycan əsgəri də olub. Odur ki, Çanaqqala zəfərinin Azərbaycanda da dövlət səviyyəsində qeyd olunması Türkiyə və Azərbaycanın birliyi naminə gözəl bir təşəbbüsün əsası qoyulur.

Aprelin 5-də ilk dəfədir Bakıya gəlmiş Ənvər Paşanın nəvəsi Osman Mayatepeklə şəxsi həyatında böyük bir hadisə hesab etdiyim görüş və söhbət oldu. Parlament Jurnalistlər Birliyinin və Mətbuat Şurasının birgə təşkilatçılığı baş tutan səfərin son günü şans yarandı ki, həmkarım Aqil Camalın avtomobili ilə hava limanına doğru uzanan yolda həmsöhbət olaq. İnşallah müsahibəni "Yeni Müsavat"ın növbəti sayında oxuyacaqsınız...

Görüşdüyü hər kəsdən sevgi gördü Osman bəy. Ənvər Paşanın göndərdiyi, kiçik qardaşı Nuru Paşanın kiçik qardaşı Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi ordunun xilas hücumu olmasaydı, yəqin ki, biz başqa tale yaşayacaqdıq, Ənvər Paşanın 65 yaşlı nəvəsi də babasının bu qərarına görə çox məmnun idi, babasına görə qürurluydu. Bakının xilasından da, Çanaqqala qələbəsindən də qürurla danışırdı. Babası kimi ayağı düşərli olar İnşallah, günün birində Şuşanın azad edilməsini də Bakı və Ankara birgə bayram edər!

Aprelin 4-də Müsavat Məclisinin növbəti toplantısı keçirilib. Məclisdə boş qalan yerlər uğrunda 28, MNTK-da isə 3 namizəd mübarizə aparıb. Məclis sədri N.Sadıqlı Vurğun Əyyubun Məclis üzvlüyündən çıxarılması ilə bağlı müsavatçıların təklif verdiklərini elan edib. Məclis üzvü Lətafət Məlikova təklifin əleyhinə çıxış edib: "İclasda üç dəfə iştirak etməyən şəxs avtomatik xaric olunur. Bu baxımdan çıxarılma kimi qəbul etmək doğru deyil".

Müsavat Qadınlar Birliyinin sədri Ellada Məmmədli də təklifin əleyhinə çıxış edib. MSDM-nin sədri İsa Qəmbər təkliflə bağlı bunları deyib: "Heç bir səsverməyə ehtiyac görmürəm. Vurğun Əyyub bizim köhnə dostumuzdur və ona qarşı belə hörmətsizliyi qəbul etmirəm. Ancaq Vurğun Əyyub öz qərarını verib ki, özünü Məclis üzvü hesab etmir. Mən təklif edirəm ki, bu məsələ səsverməyə qoyulmasın. Çünki özünü Məclis üzvü hesab etməyən şəxsin adı üzvlük siyahısından çıxarılmalıdır, heç bir səsverməyə ehtiyac da görmürəm".

Beləliklə, Vurğun Əyyubun adı Məclis üzvü siyahısından çıxarılıb. Partiyanın Təşkilat Komitəsinin sədri Razim Əmiraslanlı rayon təşkilatlarında sədr seçilən şəxslərlə bağlı məlumat verib. Şirvan, Səbəyel, Sabunçu və Şəmkir təşkilatlarının yeni sədrələrini Məclis təsdiq edib.

Müsavat İcra Aparatının sədri Gülağa Aslanlı Məclisə namizədliyini verən şəxslərin siyahısını elan edib. Hər bir namizəd özü barədə məlumat verib.

Daha sonra Məclis toplantısında partiyanın başqanı Arif Hacılı mürüzə ilə çıxış edib: "Bu il seçki ilidir. Siyasi fəallığın artması labüddür. Beynəlxalq proseslərin bu işdə böyük rol oynayacağı qaçılmazdır. Hazırda dünyada global böhran gedir. Baş verən proseslərin ölkəmizə təsiri qaçılmaz idi. Nə-

Müsavatda gərgin Məclis toplantısı

Məclisin formalaşması başa çatıb

ticədə bütün bunlar ölkəmizə ciddi təsir etdi. ABŞ və İran arasında münasibətlərin düzəlməsi neftin ucuzlaşmasına səbəb olacaq. Bu isə Rusiyanın Azərbaycana təsirini gücləndirəcək. Hakimiyyətin xalqı aldatmaq məşğul olması bunları sübut edir".

A.Hacılı çıxışında müəllimlərin maaş artımı məsələsinə də toxunub: "Hakimiyyət hazırda bütün diqqətini yayda keçiriləcək yanışa yönəldib. Azərbaycan hakimiyyəti isə 8 milyard pul xərcləyib. Gələn bütün xarici idmançıların xərclərini hakimiyyət ödəyəcək. Belə tədbirdə kim iştirak etməz? Azərbaycanda keçiriləcək bu yarışın heç bir xeyri yoxdur. Son əfvədə hakimiyyətə bir sıra mesajlar verdik. Nəticədə iki nəfər siyasi məhbus azadlığa çıxdı. Ağır xəstəlikdən əziyyət çəkən Leyla Yunus həbsdədir. Onun həyatı təhlükədədir".

Müsavat başqanı partiyadaxili məsələlərdən söz açdı: "Hazırda qurultaydan sonra yaranan problemlər aradan qalxmağa başlayıb. Rayon təşkilatları yenidən formalaşır. Sürətli işlər götürülür. Nəsil dəyişmə prose-

olmasından asılı olmayaraq. Rayon təşkilatlarına müşahidəçiləri indidən müəyyənləşdirmək tapşırığı verilib. İmza toplayanlar müəyyən edilməlidir. Namizəd bütün proseslərdə aktiv iştirak etməlidir".

Daha sonra mitinq müzakirələri başlayıb. Müsavat başqanı Milli Şura mitinqində partiya olaraq, iştirak etmədiklərini, lakin üzvlərə sərbəstlik verdiklərini qeyd etdi: "Biz mitinqin tələblərini doğru hesab edirik. Lakin bizə iştirakla bağlı müraciət olunmayıb".

Daha sonra Məclisdəki boş yerlərə seçkilər başlayıb. Üzvlər qeydiyyatdan keçərək, gizli səs veriblər. Səsvermənin nəticələri elan edilib. Qeydə alınan 80 nəfər Məclis üzvündən 78 nəfər səsvermədə iştirak edib. Qutudan 77 bülleten çıxıb. MNTK-ya boş qalan yerlərə iki nəfər seçilib. Bunlar Baba Allahnəzərov və Nuru Xanlarovdur. Məclisə də 27 nəfər seçilib.

Seçki ilə bağlı təlimatların Məclis tərəfindən təsdiq olunması səsə qoyulub. Ellada Məmmədli etirazını bildirsə də, Arif Hacılı israrla səsə qoyulması təklifini verib. Təlimatlar seçkilərdə əsas kimi Məclis tərəfindən təsdiq olunub. Məclisdə 19 apreldə mitinq keçirilməsi ilə bağlı məsələ ciddi müzakirə olunub. Məclis üzvlərinin təklifləri dinlənilib.

19 aprel tarixinin mitinq üçün məqsəduyğun olması barədə qərar qəbul olunub.

□ **Cavanşir ABBASLI**
Fotolar müəllifindir

Milli Şura Bakıda növbəti mitinqini keçirib

Aprelin 5-də Milli Şura (MŞ) paytaxtın Yasamal rayonu ərazisində yerləşən "Məhsul" stadionunda "Talana son!" şüarı ilə növbəti mitinqini keçirib. İlk olaraq AXCP təmsilçisi İlham Hüseyn çıxış edərək ölkədə talanın baş alıb getdiyini vurğulayıb və xalqı buna mübarizəyə səsləyib: "Bşz yene talana son deyirik. Hakimiyyət elə bilir ki, biz bu neqativ tendensiyamı qəbul edəcəyik. Ancaq məhrumiyyətlər, ağrılar, acılar bizi mübarizədən çəkəndirə bilmir. Mübarizə var və biz mübarizənin önündəyik".

Mitinqin budəfəki şüarı da "Talana son!" olub; tədbirdə çıxış edənlər sosial problemləri sadalayıb, hakimiyyətə "dur" deyiblər, aksiyaların isə davamlı olacağı bildirilib...

AXCP sədri Əli Kərimli isə qeyd edib ki, mitinqə gələnlər təkcə özünü, ailəsini deyil, dövlətini, millətini düşünən vətəndaşlardır: "Biz ikinci dəfədir ki, talana son demək üçün bu meydana toplaşmışıq. Birinci dəfə də martın 15-də izdihamlı mitinqlə Azərbaycan hökumətindən talana son tələb etdik. Amma çox təəssüf ki, hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də hakimiyyət tələblərə qulaq asmadı. Ölkədə korrupsiya, monopoliya davam edir. Bir halda ki, onlar talana son qoymayıblar, biz də mübarizəyə son qoymamalıyıq. Bu mitinq 15 martın davamıdır".

AXCP sədri bildirib ki, Azərbaycan hökuməti Azərbaycana xalqının problemlərinə, maraqlarına biganədir: "Onlar xalqın ağrıları ilə yaşamırlar. Hakimiyyət indidən gül bayramına hazırlaşır, milyonlar xərcləməyə çalışır. İnsanlar ölüm-qalım savaşı apararkən, onlar bayrama hazırlaşır. Belə bir hökumət bizə lazımdır mı?". Mitinq iştirakçıları onun sualına "Yox" - deyər cavab veriblər. O, ölkədəki sosial problemləri sadalayıb, monopoliyanın olduğunu vurğulayıb və hakimiyyətə istefa tələb edib.

Ə. Kərimli qeyd edib ki, neftin qiymətinin azalması ölkədə vəziyyəti daha da gərginləşdirəcək: "Gəlirlər azalacaq. Əgər xalqımız təzyiq etməsə, mübarizəyə xalq qoşulmasa, belə olacaq, maaşlar azalacaq, işsizlik olacaq, Azərbaycanda sosial partlayış olacaq. Biz bunu istəmirik. İstəyirik ki, dövləti islahatlara məcbur edək, demokratik keçid addım-addım olsun. Biz hakimiyyəti islahata bir halda məcbur edə bilərik - hamılıqla təşkilatlanmaqla, mübarizədə davamlı olmaqla. Hökuməti islahatlara məcbur etmək lazımdır. Bunun üçün təşkilatlanmalıyıq. Etiraz etməkdən qorxmamalıyıq. Yorulmamalıyıq. Davamlı mübarizə aparmalıyıq. Buna hazırıqmı?". Mitinq iştirakçıları isə çıxışa "Azadlıq" şüarları ilə cavab verib. Ə. Kərimli mübarizənin, prosesin, aksiyaların davamlı olmasını təklif edib və mitinq iştirakçıları bununla razılaşdığını bildirərək şüarlar səsləndirib.

Milli Şuranın üzvü Eldəniz Quliyev isə deyib ki, hakimiyyət xalqına nifrət etməməlidir: "Hələ tarixdə belə hakimiyyət olmayıb ki, öz xalqına nifrətlə qalib gəlsin, onu nifrətlə idarə etsin. Hələ tarixdə belə hakimiyyət olmayıb. Nifrətlə xalqı idarə etmək olmaz".

Milli Şuranın üzvü Gültəkin Hacıbəyli isə qeyd edib ki, bu gün hakimiyyətə qarşı mübarizə aparmaq fəvqəladə qəhrəmanlıq tələb edir. Onun sözlərinə görə, neftin qiymətinin düşməsi hakimiyyəti çətinə salmaqla bərabər, xalqın da güzəranını ağırlaşdırıb: "Neftin qiymətinin artmasına dua edən hökumətin xalqı fikirləşmək fikri yoxdur. Amma neftin qiymətinin qalxması mümkün olmayacaq".

MŞ üzvü Oqtay Güllaliev isə ölkənin siyasi məhbus probleminə danışıb: "Azərbaycan dünya ölkələri arasında siyasi məhbuslara görə ilk yerlərdən birini tutur. Bu hakimiyyət bizim haqqımızı, azadlığımızı, səsimizi oğurlayır. Çünki bu hakimiyyət bilir ki, bu gün haqqına sahib çıxan sabah dövlətinə də sahib çıxacaq. Buna görə, neçə-neçə öz haqqını tələb edənlər hazırda həbsdədirlər. Bu yaxınlarda əfv sərəncamı ilə azadlığa buraxılanların böyük hissi cinayət törətmiş şəxslərdir. Hakimiyyət onları azad edir, amma təmiz, dürüst insanları həbsdə saxlayır".

AXCP sədrinin müavini Nureddin Məmmədli də hakimiyyətin siyasətindən narahatlığını bildirib: "Çox təəssüflər olsun ki, biz hər şeyin satıldığı bir ölkənin vətəndaşıyıq". Aksiya iştirakçılarının səsləndirdiyi şüarlar Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi əməkdaşlarının narazılığına səbəb olub və bir neçə polis stadionun içərisinə girərək tribunaya qədər irəliləyib. Onlar bildirdilər ki, aksiya iştirakçıları Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə razılaşdırılmamış şüarlar səsləndirirlər. Mitinq təşkilatçılarına xəbərdarlığından sonra bunun qarşısı alınıb. İlham Hüseyn isə tribunadan bildirib ki, "İstefa" şüarları hakimiyyətin xoşuna gəlmir.

Milli Şuranın sədri Cəmil Həsəni isə çıxışında bildirib ki, məqsəd və məramları millətin haqqı və hüququdur: "Mitinqimiz talana son, yalana son, 25 il ərzində bir çöp belə istehsal edə bilməyən hakimiyyət dünyada ağ yalanın böyük istehsalçısına çevrilib. Onun istehsal etdiyi bir şey varsa, o da yalandır. Niyə bu ölkədə istehsal deyilən bir şey yoxdur, neft var. Neftdən gələn gəlirlər sağa-sola xərcləndikcə, xalqı idarə etdiklərini düşünürlər. Manatın bir gecədə ucuzlaşması isə vəziyyətin acınacaqlı olduğunu bir daha ortaya qoydu. Millət iradəsini ortaya qoymalıdır, talana, haqsızlığa, ədalətsizliyə, dərbəyliyə son deməlidir".

C. Həsəni vətəndaşlara, xüsusən gəncliyə səsləndiyini vurğulayıb: "Bu ölkənin taleyini siz müəyyən edəcəksiniz". O, əhalinin kredit borcundan və kredit faizlərindən danışıb: "Vətəndaş bu krediti iqtisadi inkişafdan ötrümlü alır? İş, biznes qurmaqdan ötrümlü alır? Yox! Bundan ötrümlü alır. Azərbaycan vətəndaşı düşər olduğu bələdan xilas yolu kimi, cərrahiyyə əməliyyatı keçirmək üçün kredit asılılığına düşür. Əvvəllər aldığı krediti bağlamaq üçün yeni kredit girdablarına düşür. Bu gün ölkəni bu vəziyyətə salanlar bir anlığa düşümlüdür ki, 25 il əvvəl ona görə müstəqil olmuşdu ki, bir qrup harın məmurun əsarətinə düşsün? Nə qədər ki, vətəndaşlar bu siyasətə yox demir, öz taleyine özü hakim olmur, belə də olacaq. Ona görə hər biriniz olduğunuz yerlərdə xalqı yardım göstərin, xalqı ərətdən qurtarın. Bu, hamımızın vicdan borcumuzdur". C. Həsəni mitinqlərin davamlı olacağını vəd edib və növbəti mitinqin vaxtının bir neçə günə ictimaiyyətə açıqlanacağını bildirib.

Qeyd edək ki, Milli Şuranın mitinqinə AXCP ilə yanaşı, Müsavat, KXCP üzvləri də qatılıblar. Lakin AXCP-dən başqa partiyaların rəhbərləri mitinqə qatılmayıblar. Mitinq təşkilatçıları

çıkış etdikləri tribunanın yuxarısına çıxmağa isə jurnalistlərə icazə verilməyib. Mühafizəçilər bildirdilər ki, bu, AXCP sədrinin müavini Fuad Qəhrəmanlının göstərişidir. Yalnız ondan icazə aldıqdan sonra yuxarıya çıxaraq şəkil çəkmək olar. Mühafizəçilər heç bir səbəb göstərməsələr də, sonradan məlum olub ki, səbəb aksiyanın uzaqdan görüntüsünün çəkilməsinin qarşısını almaqdır.

"Baxış bucağı"

Son zamanlar Azərbaycanda iqtisadi problemlər, manatın devalvasiyası, global iqtisadi böhranın ölkəmizə təsiri məsələləri siyasi məsələlərdən xeyli önə keçib. Əvvəlki dövrlərdə fərqli olaraq artıq ölkə rəsmiləri də böhranın təsirinin qaçılmazlığını qəbul edib alternativlər axtarışını zəruri sayırlar. Mövcud situasiyanı Milli Məclisin üzvü, İqtisadi və Sosial İnnovasiyalar İnstitutunun rəhbəri Əli Məsimli ilə şərh etdik.

- Əli bəy, manatın devalvasiyasından sonra Azərbaycan iqtisadiyyatında yaranmış hazırkı durum nə vəd edir?

- Devalvasiyadan sonra Azərbaycan iqtisadiyyatında həm ölkə daxilində, həm də global iqtisadiyyatda gedən proseslərin təsiri ilə heç bir nəzəriyyəyə sığmayan və hələlik proqnozlaşdırılması çox çətin olan yeni bir situasiya yaranıb.

- Belə bir şəraitdə Elman Rüstəmovu yenidən Azərbaycan Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin üzvü vəzifəsinə seçməsi gözlənilən idimi?

- Bu məsələyə münasibətdə ictimai fikrin, əksəriyyətin mövqeyi sosial şəbəkələrdən məlumdur. Bununla belə əgər bu məsələ ilə bağlı hisslərə üstünlük vermədən düşünəndə, bəli, gözlənilən idi. Çünki vaxtilə dövlət-hakimiyyət piramidasının yüksək eşelonunda işləyən bir adam kimi, devalvasiya da daxil olmaqla populyar olmayan qərarların necə qəbul olunmasına yaxşı bələdəm. İkincisi isə Mərkəzi Bank çox strateji sahədir. İndiki mürəkkəb vəziyyətdə fəvqəladə bir situasiya olmasa, Mərkəzi Bankın rəhbərliyində dəyişdirilməyəcəyi öz-özlüyündə aydın məsələdir. Bununla belə, həmin məsələ ilə bağlı Milli Məclisin komitələrinin iclasındakı çıxışında da bildirdim ki, 21 fevral tarixli devalvasiya əhalinin manata da, bank sistemində də, Mərkəzi Bankın rəhbərinə də olan inamı xeyli sarsıdıb. Və sual verdim ki, manata inamı bərpa etməkdən ötrü hansı tədbirləri həyata keçirməyi nəzərdə tutulur? Qaldırdığım məsələnin acı həqiqət olduğunun etirafı özü-özlüyündə müsbət hal olsa da, sualın açıq qalması belə mürəkkəb və ağırlıq bir suala sözlə yox, əməllə cavab verilməyini daha önəmli hesab edirəm. Məncə, bu, daha vacibdir.

- Komitələrin aprelin 1-də keçirilən iclasında kreditlərlə bağlı polemikanız olub və demisiniz ki, sizə ünvanlanan məktublarda yumşaq tonda olanlarının bir neçəsini Mərkəzi Banka göndərəcəksiniz. Nə məktublardır onlar?

- Məlumdur ki, devalvasiyadan sonra dollarla olan kreditlərin hansı məzənnə ilə ödənilməsi mübahisəli olaraq qalır. Bununla əlaqədar Mərkəzi Bank faiz dərəcələrini azaldıb, kreditin ödənilməsi müddətini uzadıqlarını tövsiyə edir. Mərkəzi Bank belə bir tövsiyə eləməmişdən əvvəl də bəzi banklar həmin təşəbbüslə çıxış etmişdilər. Amma bu variant problemin həllini maraqların balansaşdırılması şəklində həll edilməsi üçün yerli deyil. Bu barədə bizə müraciətlər çox olur. Məsələn, 28 faizlə kredit alan şəxsin faiz dərəcəsini 25 faizə endirirlər və bununla yanaşı, həmin adam aldığı krediti 12 aya yox, 15 aya qaytarmalıdır. Bu variantda risklər bölüşdürülmür və birtərəfli qaydada yalnız bank uduşlu olur. Bir də ki, əgər mübahisə obyektinə manatın dollara nisbətində dəyişən məzənnədirsə, kim zəmanət verə bilər ki, kredit

"Manatın ikinci devalvasiyası da qaçılmaz ola bilər"

Əli Məsimli: "Proqnozlaşdırılması çox çətin olan yeni situasiya yaranıb"

alan həmin krediti qaytarmağa başladığı müddətdə 1 dollar indiki kimi 1 manat 05 qəpik məzənnəsində qalacaq və həmin məzənnə, məsələn, 1 manat 20 qəpik məzənnəsinə çatmayacaq? Onda kredit alan yenidən artırılmış məbləği zaman etibarilə də uzadılmış müddətə qaytarmağa məcbur olmaqla ikiqat zərbəyə məruz qala bilər. Ona görə təklif verəndə situasiyanın əvvəllər olduğu kimi statik yox, dinamik olduğunu nəzərə almaq lazımdır. Bununla yanaşı, bəzi banklar vətəndaşların iqtisadi biliklərinin azlığından sui-istifadə hallarına da yol verir. Bizə ünvanlanmış məktublardan birində 2014-cü il dekabrın 30-da illik 28 faizlə kredit götürən və ayda 168 manat pul ödəməli olan məcburi köçkün həyatı yaşayan şəxsdən ayda 215 manat istənilir. 3000 manat kredit alandan 3 ay ərzində krediti bağlamaq üçün əlavə 1200 manat istənilir. Manatla kredit alıb, məsələn, məişət texnikası alan müqavilədə göstərilirdi ki, hər ay səliqə ilə borcunu manatla da ödəyən vətəndaşa iki-üç aydan sonra manatın dollara nisbətində kursunun necə dəyişməsinin nə dəxli var? Ona görə də belə hallara qarşı ölçü götürülməlidir.

- Komitə iclasındakı çıxışınızda Mərkəzi Bankın ipoteka kreditləri sahəsindəki fəaliyyətini çox obrazlı şəkildə təhqiq etdiniz. Bu sahədə nə təklif edirsiniz?

- Əvvəlcə obyektivlik naminə demək lazımdır ki, Azərbaycan ipoteka kreditləşməsi mexanizminin təbiiqinə postsovet məkanına aid ölkələrin bir çoxundan gec başlamasına baxmayaraq, əldə olunan nəticələr heç də onların əksəriyyətindən geri qalmır. Bununla belə Azərbaycan əhalisinin xeyli hissəsi gənclərdən ibarət olduğundan, ölkəmizdə tətbiq olunan ipoteka müasir tələblərə cavab vermir. Ona görə də ipoteka kreditləşməsinə ayrılan maksimum 50 min manat 70 min manatadək artırılmalıdır ki, heç olmasa 2 otaqlı ev almaq mümkün olsun. Sosial ipotekanın kredit faizləri 4 faizdən 2 faizə endirilməli və ilkin ödənişlərini birinci mərhə-

lədə müəyyən qədər azaldıldıqdan sonra xüsusi fond yaradılmalıdır. Bu fond vasitəsilə ilkin ödəniş problemini həll etmək olar. Bu baxımdan ipotekanın alman modeli maraq doğurur. Amma xeyli vaxtdır hökumət ipotekanın alman modelindən istifadə etmək istəyini dəfələrlə bildirsə də, hələ ortada bir şey yoxdur. Vacib məsələlərdən bi-

Mərkəzi Bank 21 fevral devalvasiyasından sonra keçən bu ay yarım ərzində manatın dollara nisbətində hazırkı məzənnəsinin nisbi sabitliyini təmin etməkdən ötrü 1 milyard dollar vəsait sərf edib, bu artıq çox ciddi siqnaldir. Həmin xərcləri azaltmaqdan ötrü yumşaq devalvasiya gözləniləndir. Yox, neftin qiyməti indikindən də aşağı səviyyəyə en-

sərf etməkdə davam edir. Bu olaylar başlandıqdan sonra Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları təqribən 15 milyard dollardan 10 milyard dollara enib və onun 1 milyard dolları devalvasiyadan sonra xərclənib. 10 milyard dollar valyuta ehtiyatı və son ay yarımında 1 milyard dollar valyuta intervensiyası belə bir fikir söyləməyə əsas verir ki, həmin

problemi isə məzənnəsi bazar münasibətlərinin realıqlarını əks etdirməyən, sabitliyi inzibati yolla təmin olunan xammal valyutası olan manatın heç bir məntiqə sığmayan dərəcədə uzun müddət dünyanın ən güclü valyutalarından biri kimi fətişləşdirilməsində axtarmaq lazımdır. Bütün bunları nəzərə alaraq biz Azərbaycanda neft hasilatı və

"Bəzi banklar vətəndaşların iqtisadi biliklərinin azlığından sui-istifadə edir..."

məyə başlasa, məsələn, 40 dollardan aşağı ensə, digər tərəfdən isə kobud səhvlərə yol verilib sünü ajiotaj yaradılsa və valyuta mübadiləsində spekulativ proseslər özünü göstərsə, onda bir müddətdən sonra devalvasiyanın yumşaq variantının ardınca onun ikinci dalğası da qaçılmaz ola bilər.

- Vəziyyətdən çıxmaqdan ötrü nə təklif edirsiniz?

- Devalvasiya Azərbaycan iqtisadiyyatının bütün müsbət və mənfəi meyillərini ortaya çıxarmaqla yeni situasiya yaradıb. Azərbaycan iqtisadiyyatında müşahidə olunmağa başlayan yeni mənfəi tendensiyalar əslində xroniki proseslərin nəticəsi olduğundan, çox ciddi bir dilemma yaradıb: Mərkəzi Bank manatın 1 dollar = 78 qəpik nisbətində olan məzənnəsinin saxlanılmasına valyuta ehtiyatlarını sərf edib qurtarmaqdan ötrü fevralın 21-də manatın 33 faizlik devalvasiyasına getmə, indi də devalvasiyadan sonra Mərkəzi Bank manatın 1 dollar = 1 manat 05 qəpik nisbətində olan məzənnəsinin saxlanılmasına valyuta ehtiyatlarını

məbləğdə valyuta ehtiyatı və həmin sürtlə intervensiya xərcləri manatın hazırkı tənzimlənmə üsulundan bazar münasibətlərinə əsaslanan tam üzən məzənnə siyasətinə keçməkdən ötrü zəruri olan illər üçün yetərli qədər deyil. Yəni elə vəziyyət yaranıb ki, Mərkəzi Bank ya indiki məzənnəni uzun müddət saxlamağa yetərli valyuta ehtiyatlarına malikdir - əslində bu siyasətin davamına valyuta çatdırmaq mümkün bir şeydir - nə də manatın məzənnəsinin bazar mexanizmi vasitəsilə tənzimlənməsinə keçməyə hazırdır.

- Deməli, fəlakətli vəziyyətdən çıxış yolu var. Bəs bu, yetərlidirmi?

- Vəziyyətdən çıxmaqdan ötrü maliyyə-kredit-pul siyasətinin yumşaldılması nə qədər vacib olsa da, belə ciddi problem bu kimi sadə tədbirlərlə həll edilə bilməz. Problemin əsas səbəbi bütövlükdə Azərbaycan iqtisadiyyatında, eləcə də onun istehsal, maliyyə, bank, ticarət və sair sektorlarında inhisarçılığın hökmranlığı ilə şərtlənən zəif bazar mühitidir. Digər ciddi

neft gəlirləri aşağı düşməyə başlayanda manatın yumşaq devalvasiyasına başlamağı təklif edirdik. Vəziyyətdən çıxmaq xeyli mürəkkəbləşsə də, Azərbaycan bu vəziyyətdən çıxmağa biləcək, çünki buna yetərinə potensialı var. Vəziyyətin normallaşmasından ötrü ya neftin qiyməti əvvəlki kimi 100 dolların ətrafına qalxmalı, ya da ki, qısa, orta və uzunmüddətli dövr üçün bir-birini tamamlayan tədbirlər proqramı hazırlayıb həyata keçirmək lazımdır. Təcrübə göstərdi ki, birinci yol asan gəlir götürmək baxımından cazibədar olsa da, müvəqqəti və perspektivsiz yoldur. İkinci yol isə çoxlu əmək tələb edən perpektivli yoldur. İqtisadi inkişafın neftin üstün mövqeyinə əsaslanan modelindən insan kapitalına və yüksək texnologiya və inteqrasiya imkanlarından səmərəli istifadəyə əsaslanan innovasiyalı inkişaf modelinə keçilməlidir. Həmin modelə əsaslanan fəaliyyət proqramında qısa, orta və uzun müddətə səmərə verən tədbirlərin optimal kombinasiyası öz əksini tapmalıdır. Bu, çox uzun məsələdir. Ona görə də kəsəsi deyim ki, qısa müddətə səmərə verən tədbirlərin içərisində 21 fevral tarixli şok devalvasiyanın mənfəi nəticələrinin aradan qaldırılması və müsbət tərəfindən yararlanma, eləcə də növbəti şok devalvasiyaya yol verməmək, orta müddətə səmərə verən tədbirlər arasında neftdən kənar istehsal sahələrinin inkişafı, biznesdə və həmdə dövlət idarəetmə sistemində səmərəliliyinin artırılması üçün güclü motivasiya yaratmaq, Azərbaycanın neftdən kənar sahələrinə xarici kapitalı cəlb etmək, müasir tələblərə cavab verən rəqabət qabiliyyətli məhsul istehsalını artırmaq lazımdır. Həmin proqramda inhisarçılıq, korrupsiya və məmur özbaşınalıqlarına qarşı sistemli mübarizə ön planda olmalıdır. Azad sahibkarlığın qarşısındakı bütün mənzəllər aradan qaldırılması, əlverişli şərtlərlə kredit və vergi güzəştləri və digər güzəştlər verilməsi yolu ilə azad sahibkarlığa geniş meydan verilməlidir. Uzun müddətə səmərə verən tədbirlərin içərisində isə iri layihələrin sayını azaldaraq əsas gücü təhsilin və elmin inkişafına vermək məsələləri prioritet təşkil etməlidir. Təhsilə sərmayəni gücləndirmək, onun keyfiyyətini və rəqabət qabiliyyətini artırmaq Azərbaycanı davamlı inkişafa və potensialımıza layiq sosial tərəqqiyə aparan ən optimal yoldur. Azərbaycanın insan, intellektual, resurs potensialı və geopolitik mövqeyi bu sahədə uğur qazanan ölkələrin sırasında keçməyə imkan verir.

□ **Elşad PAŞASOY**
FOTO: "YM"

Andranik bəyi kim darıxdırır

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Martin 22-də silahı atıb biz tərəfə keçən erməni əsgər Andranik Qriqoryanın əhvalatı getdikcə böyüməkdədir. Başqa cür ola da bilməzdir, çünki Qriqoryan şanlı silahlı qüvvələrimizin, o cümlədən yapıstların daxili siyasətinin uğurunun örnəyi kimi ortalıqdadır. Hərəmiz bir az üfürsək, bu əhvalat planeti tutacaqdır.

Örnək üçün, bəzi şəxslər gedib Andranik bəylə qucaqlaşmış şəkildə çəkilib, sonra bunu sosial şəbəkədə, internetdə yayırlar. Nədən belə imkanlar hamıda olmasın? Elçin Behbudovdan bizim nəyimiz kəmdir? (Əlbəttə, mənəvi müqayisədən söhbət gedir). Qoy konkret qəbul saatları ayrılınsın, biz də gedib Andraniklə şəkildə çəkilib. Mən özüm bunu çox istəyirəm, çünki təxmin edə bilməyəcəyimiz bir şeyi facebookda nə qədər "layk" yığar. Uşaqları da aparıb göstərdik, çünki son iyirmi beş ildə balacalarımız canlı erməni görməyiblər.

Halbuki, bizim nə qədər erməni vətəndaşlarımız var, onlar Dağlıq Qarabağ ərazisində separatçılıqla məşğul olurlar. Azı 100 min nəfər var idi. Keçmiş zamanda ona görə yazıram ki, bunların xeyli hissəsi Fəzail müəllimin deputatxana çıxışlarından sonra qaçıb xaricə gedibdir, yerdə qalanlarını da Zakir müəllim dənəyir. Günəşir 50 erməni vurur.

Elə Andranikin Xocavənd rayon sakini olmasını diqqətdə saxlamaq lazımdır. Qabaqdan seçki gəlir, nədən onu 124 sayılı Şuşa-Ağdam-Xocalı-Xocavənd dairəsindən deputat qayırmayacaq? Bizə nə mane olur? Bunu vacib edən bir çox cəhətlər vardır.

Birincisi, həmin dairə onsuz da boşuna gedir, heç biz indi bilmirik o dairənin deputatı kimdir. Ancaq Andraniki bütün dünya tanıyır. Dünya demişkən, bunun tarixi mesaj tərəfi də var: ermənilər general Andranikdən qatil düzəltmişdi, biz isə sırası Andraniki deputat elədik. Bu humanizmə görə bizi təzədən BMT TŞ-nin üzvü qoyurlar! Hətta ola bilsin təzədən "Evrovizyon" yarışması da Bakıya salınsın. Mən olsam salardım.

İkincisi, bizim deputatxanada etnik baxımdan da birbaşa erməni soyadı daşıyan şəxsə ehtiyac var. Hələ 1918-20-ci illər respublikamızın parlamentində yanılmıramsa 10 nəfərdən çox erməni deputat var idi. İndi 1 nəfər olsa bəyem pisdir?

Üçüncüsü, Andranikin keçmiş təmizdir, sabah videosu-zadı çıxmıyacaq, "filankəsə 1 milyon sanadım, atvorka ilə diplomati açdılar, mənə deputat qoydular" deməyəcəkdir.

Ümid edə bilməyəcəyimiz təşkilatlar səsime səs verəcəkdir. Ancaq indinin özündə Andranik bəyin ətrafında bəzi problemlər tərəfimizdən müşahidə edilməkdədir.

Misal üçün, adam iki həftədir qanunsuz erməni silahlı qruplaşmasını atıb gəlib, lakin bizim MTN və MN onu hələ də hərbi geyimdə adam arasına çıxardılar. Sanki zorla "sən yenə əsgərsən" demək istəyirlər. İmkan verin adam rahat geyimə keçsin.

Yaxud, Andranik bəy haçan intervü versə deyir mənə meyve verir. Belə çıxır biz onu meyve ilə bəsləyirik. Gələcək deputatımız alma yeməkdən qarın ağrısına düşəcəkdir. Kabab vermək olmazmı? Yoxsa dövlət büdcəsindən bu məqsədlə ayrılan kababı özünü yeyirsiniz?

Onun Qarabağdakı başqa erməni əsgərlərinə müraciətlə dediyi "Hamınız silahı atın, Azərbaycan tərəfə keçin" sözlərini diqqətdə saxlamalıyıq. Birdən hamısı gəlsə nə edəcəyik? Hamısını deputat qoya bilmərik. O cümlədən, bunları yerləşdirmə problemləri var. Qabaqdan Avropa Oyunları gəlir, xarici idmançıların xərcini çatdırı bilmirik. Bəlkə Andranik bəyden xahiş edək, müraciətində kiçik düzəliş etsin? Qalan erməniləri oyunlar bitəndən sonraya çağırınsın?

Sonda bir iradəmi də çatdırmaq istəyirəm. Andranik bəy "Qırmızı Xaç" vasitəsilə ailəsinə məktub yazıb, orda belə cümlələr oxudum, üreyim ağrıdı: "Evimizə qayıtmaq istəyirəm. Hər şey yaxşıdır, ancaq həm də darıxdırıcıdır". İndi hökumət cavab versin görək Andranik bəy niyə Xocavənddəki evinə qayıtmaq istəyir? Halbuki, bizdə hamı rayonlardan Bakıya axır. Başqa yəndən, hər şey yaxşıdırsa, sən niyə darıxdırıcı? Məncə yapıstlar bu cümləni buraxmaqla siyasi səhvə yol veriblər. Bəlkə də Andranik bəyi buna görə tutub Kürdəxaniya salmaq olar. Ondən sonra görüm almanı necə yeyir, Behbudovla nə cür şəkildə çəkilib.

Bizim ölkədə darıxdırmaq qanunla qadağandır.

Bakı ilə Ankaranın regiondakı önəminə Lozanna təhlükəsi

İsveçrənin Lozanna şəhərində İranla "altılıq" ölkələri (BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvü + Almaniya) arasında Tehranın nüvə proqramı ilə bağlı əldə olunan anlaşma gözlənilmədiyi kimi, dünya gündəmini dərhal zəbt elədi.

Ona görə ki, bu anlaşma böyük bir bölgənin, o cümlədən Güney Qafqazın taleyinə və burdakı üzücü münaqişələrin həll perspektivinə, regional və global təhlükəsizliyə, habelə Rusiya-Qərb "soyuq savaşı"nın gedişatına əhəmiyyətli təsir göstərmək gücündədir. Ən başlıcası, çərçivə anlaşması bölgədə yeni və dağıdıcı müharibə riskini, demək olar, sıfırlamış oldu.

Anlaşma ilə sözsüz ki, İranın əl-qolu açılacaq, onun iqtisadiyyatı, milli valyutası dirçəlməyə başlayacaq, nəhəng neft-qaz ehtiyatlarının dünya bazarlarına çıxışı bərpa ediləcək. İran isə bəllidir ki, həm də Ermənistanın tərəfdaşdır, işğalçı ölkə üçün üçüncü on ildir əsas "nəfəslik" rolunda çıxış eləməkdədir.

Təsədüfi deyil ki, Ermənistanın siyasi-ekspert dairələrində Lozanna anlaşması az qala, İranda qədər məmnunluqla qarşılanıb. Erməni türkoqları, iranoloqları sevinclərini gizlətmirlər:

1. İşğalçı ölkənin İran qismində ənənəvi və mühüm müttəfiqi sanksiyalardan qurtulduğuna görə.

2. Sanksiyalardan sonra Tehranla İrəvan arasında iqtisadi və energetik əlaqələrin genişlənməsinə indiyədək mövcud olmuş əngəllər götürüldüyünə görə.

3. Müttəfiqi İrana regional problemlərin, o cümlədən Qarabağ konfliktinin həllində daha böyük rol tanınacağına görə.

4. Ən əsası, İranın nəhəng təbii qaz ehtiyatlarının əlverişli marşrut kimi Avropa bazarlarına Ermənistan vasitəsilə çıxarılması imkanları açıldığına görə.

Yeni faktiki surətdə sözügedən anlaşma ilə Qərb ("altılıq" özəyini məhz Qərb dövlətləri təşkil edir) illərdir blokada olan Ermənistan üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən İran "nəfəsliliyini" xeyli dərəcədə böyütmüş olur yazsaq, qətiyyətlə yanılmarıq. Azərbaycan və Türkiyə üçün ən təhlükəlisi isə təcavüzkar Ermənistanın tranzit qaz ölkəsi kimi böyük oyuna girməsi və Gürcüstan kimi fantastik paralar, mənfəətlər götürmə ehtimalıdır. İqtisadiyyatı "klinik ölüm" vəziyyətində olan düşmən ölkə üçün bunun nə demək olduğunu xirdalamağa yəqin ki, lüzum yoxdur.

***

Məsələ də ondadır ki, İran qazının Avropaya ən əlverişli çıxışı yolu, doğrudan da, Ermənistandır. Tehranın isə İrə-

Qərb İranın Ermənistan

"nəfəsliliyini" böyüdü - iddia

Tehranla "altılıq" arasında tarixi anlaşma işğalçı ölkə üçün də mühüm şans pəncərəsi açır; Rusiya təhlükəsinə qarşı geosiyasi oyuna "erməni kartı"nın da qoşulma ehtimalı Azərbaycan və Türkiyəni yeni kontur-strategiya hazırlamaq zorunda qoyur; Qarabağ məsələsi ətrafında şərtlər dəyişə bilər...

vanla heç bir problemi gözlənilmir. Azərbaycanla da İran ciddi problem yaşamır. Lakin təbii qazın nəqlində hər bir ölkə ilk növbədə öz strateji və milli maraqlarından çıxış edir. İranın da məhz əlverişliliyi, rentabilliliyi əsas götürərək Ermənistan marşrutunda təkid edəcəyi realdır.

Hər halda, Türkiyə kimi İranın Ermənistan qarşısında işğalla bağlı şərti yoxdur. Diplomatiya münasibətləri isə çoxdan qaydasındadır. Başqa yandan, Ermənistanın bu layihələrə qoşulması Qərbin də marağına uyğun görünür. Çünki bununla işğalçı ölkənin Rusiyadan energetik, maliyyə, ardınca isə siyasi asılılığı zəifləyəcək ki, ABŞ və Avropa da elə çoxdandır buna çalışır.

Doğrudur, əvəzində İrəvanın Tehrandan asılılığı artacaq, ikincinin ona təsir imkanları genişlənməyəcək. Ancaq bir var Rusiya, bir də var İran. Şübhəsiz ki, Ermənistan üzərində söz sahibliyi olan İran Qərbə qat-qat sərfdir, nəinki ipə-sapa yatmayan, imperiya-pərəst Putin Rusiyası.

Üçüncü yandan, nəhəng həcmdə İran qazının qısa yolla - Ermənistan üzərindən Avropaya çatdırılması (Azərbaycan qazı ilə birgə) Avropanın Rusiyadan qaz asılılığını (bu asılılıq 30%-40% təşkil edir) minimuma endirəcək, onun enerji təhlükəsizliyini möh-

kəmləndirəcək ki, bu da Qərbin Kremlin aqressiv siyasətinə qarşı daha effektiv və vahid cəbhədən çıxış eləməsinə asanlaşdıracaq, ABŞ-la Avropa Birliyi arasında Rusiyaya münasibətdə özünü göstərən fikir ayrılıqlarına son qoyacaq.

Paradokslardan biri də məhz elə Rusiyanın öz forpostu Ermənistanın Moskva-ya qarşı böyük bir projədə İranla birgə yer ala biləcəyi ilə bağlıdır. Kreml bunu əngəlləyə, İrəvana təzyiq edib onu bu layihələrdən çəkəndirə bilərmi?

Düşünmürük. Çünki söhbət strateji, iqtisadi-energetik maraqlardan gedir və belə bir cəhd erməni toplumunda anti-Rusiya ovqatını xeyli gücləndirirdi. Unutmayaq ki, Ermənistan çoxdan Azərbaycanı qabaqlamaqla Qərbə bağlanmaq üçün fürsət axtarırdı. Və İrəvan onun üçün açılacaq böyük bir şans pəncərəsini Rusiyaya görə qapatmayacaq, önünə atılacaq "xilas kəməri"ni dərhal götürəcək. Rusiyanı itirməyin qarşılığında özünə Qərb timsalında global, İran timsalında isə regional havadar qazanmış olacaq. Azdır?

***

Əlbəttə ki, Azərbaycanla Türkiyənin bölgədəki geosiyasi və energetik rolunun azalmasına gətirə biləcək proseslərin belə inkişaf sənərisi ilə bağlı iki qardaş ölkə ortaq kontur-strategiya hazırlamaq zo-

rundadır. Ermənistanın İran qazının Avropaya nəql ölkəsi kimi ortaya çıxmasına və təcavüzkarın iqtisadi dirçəlişinə heç cür imkan vermək olmaz. İran qaz kəməri marşrutunun ya Türkiyə, ya da Azərbaycandan keçməsi üçün Tehrana bütün təsir nəcəqlərindən istifadə olunmalıdır.

İrəvan yalnız Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqe tutacağı, işğal altındakı əraziləri boşaltmağa başlayacağı halda ona belə şans tanınır, üstəlik Türkiyə ilə sərhədlər də açıla bilər. Bunu həmçinin Dağlıq Qarabağ probleminə ABŞ və Avropanın ədalətli yanaşmasını təmin etmək zərurəti dikte edir...

***

Əlbəttə ki, teokratik rejimli İran Qərb üçün NATO üzvü, dünyəvi Türkiyəni əvəzləmək imkanında deyil. Ancaq Türkiyə və Azərbaycanın energetik, tranzit ölkələr kimi dəyəri azalsın, bu sahədə onlara Ermənistan alternativ qismində peyda olsa, Qərbin Ankara və Bakıya qarşı manevr imkanları genişlənə bilər.

Bu imkanları, o sırada Ermənistanın nəzəri şansını təsirsiz hala gətirmək vəzifəsi iki qardaş ölkənin diplomatiyası üzərinə düşür. Siyasət mümkün olanı, geosiyasət isə mümkün olmayanı da reallaşdırmaq məharətidirsə, niyə də olmasın.

□ Analitik xidmət

Azərbaycan hazırda ciddi şəkildə Avropa Yay Oyunlarına hazırlaşır. Bu hazırlıqların görünən tərəfləri daha çox tikinti, infrastruktur, yarış hazırlıqları olsa da, daha bir ciddi məqam təhlükəsizlik məsələsidir. Bu gündəlik ölkə ərazisində bir sıra antiterror əməliyyatları keçirilib, həbslər var.

Ötən həftə İsrail hökumətinin Antiterror Mərkəzi açıqladığı siyahıda İsrail vətəndaşlarına səfər etməsi təhlükəli olan ölkələr sırasında Azərbaycanın da adı vardı.

Xatırladaq ki, 2012-ci ildə Azərbaycanca "Eurovision" yarışması öncəsi də paytaxt Bakıda, Gəncədə və Zaqatalada bir neçə səs-küylü antiterror əməliyyatları keçirildi. Radikal dini qrupların zərərsizləşdirilməsinə yönələn həmin əməliyyatlarda bir neçə terror edəcəyi güman edilən şəxs məhv edildi. Gəncədəki əməliyyatda isə MTN-in bir zabiti şəhid oldu. Sonradan məlum oldu ki, bir sıra radikal qruplar Azərbaycana qarşı terror çağırışları edib.

Aydın məsələdir ki, ötən müddətdə bütövlükdə dünyada, qardaş Türkiyədə terror təhlükəsi artıb və ölkəmizin yerləşdiyi region xeyli dərəcədə gərgin proseslərin mərkəzinə çevrilib. Mümkündür ki, növbəti dəfə Bakıda keçiriləcək beynəlxalq tədbir öncəsi bir sıra qüvvələr ölkəmizdə ortalığı qarışdırmaqda maraqlı olacaq.

Təbii ki, adətən bu cür mötəbər idman tədbirləri zamanı təhlükəsizlik tədbirləri yalnız yerli qüvvələr hesabına təmin olunmur, eyni zamanda müttəfiq, dost ölkələr də bu prosesə, təhlükəsizliyin təmin olunmasına dəstək verir.

Mövzunu "Yeni Müsavat"a şərh edən sabiq təhlükəsizlik zabiti, siyasi şərhçi Arzu Nağıyev deyir ki, regionda terror təhlükəsi hər zaman olub, indi isə vəziyyət daha da mürəkkəbləşib: "Düşünürəm ki, terror və digər təhdidlər daima olub və ola-

"Bakı-2015"-in təhlükəsizliyini xarici ölkələr də qoruya bilər

Türkiyədəki son olaylar mötəbər idman yarışları ilə bağlı önleyici tədbirləri gündəmə gətirib; ekspert əsas təhlükə mənbəyinin ünvanını göstərdi...

caqdır. Bu təhdidlər plana uyğun şəkildə həyata keçirilmir və bunun qarşısının alınması üçün daima hazırlıqlı olmaq lazımdır. Əlbəttə ki, Avropa Yay Oyunları və buna bənzər böyük həcmli tədbirlərin keçirilməsi vaxtı ev sahibliyi edən dövlətin üzərinə daha çox məsuliyyət düşür, xüsusi gücləndirilmiş plana uyğun olaraq təhlükəsizlik tədbirləri həyata keçirilir. Bu gün regionda baş verən hadisələrin sərhədlərimizdən çox da uzaqda olmadığını nəzərə alsaq, buraya eyni zamanda həm ərəb ölkələrində, Ermənistanda, Şimali Qafqaz ərazisində, Ukraynada baş verənləri də əlavə etsək, təhlükəsizlik tədbirləri da-

ha güclü və əhatəli olmalıdır". A.Nağıyev fikrincə, bu cür beynəlxalq tədbirlər keçirilən zaman ev sahibi ölkə ilə yanaşı iştirakçı dövlətlərin müvafiq qurumları da təhlükəsizliyin təmin olunması ilə bağlı dəstək verir, informasiya, kəşfiyyat məlumatlarının mübadiləsi baş verir: "Ev sahibi olan dövlətlərin təhlükəsizliyə tam təminat verməsi ilə yanaşı oyunlarda iştirakı gözlənilən dövlətlərin nümayəndələrinin özlərinin də təhlükəsizliyi təmin etmələri vacibdir və bu iş razılaşma əsasında bir-

gə həyata keçirilir. Bunun üçün xüsusi ikitərəfli razılaşdırılmış plana uyğun tədbirlər həyata keçirilir. Burada ayrı-ayrı dövlətlərin köməyindən söhbət getmir, bütün dövlətlər bunda maraqlı olmalıdırlar". A.Nağıyev deyir ki, əsas təhlükə mənbəyi yəne də Ermənistan və erməni lobbisinin dəstəklədiyi terror təşkilatlarıdır: "Əlbəttə ki, ən başlıca məsələ Ermənistanla olan bugünkü vəziyyətə uyğun addımların atılmasıdır. Düşünürəm ki, Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyi və digər hərbi qurumlar gücləndirilmiş iş rejiminə artıq keçiblər".

□ KƏNAN

"Ukrayna prezidenti" soyqırım" avantürasının qarşısını alacaq"

Elxan Şahinoğlu: "Ukrayna ermənilərin iddiasını tanımaqla onsuz da Ermənistanı qazana bilməyəcək, itirəcəyi isə iki dövlət - Türkiyə və Azərbaycan olacaq..."

Qondarma "erməni soyqırımı" məsələsi Ukrayna parlamentinin müzakirəsinə çıxarıla bilər. Ukrayna parlamentinin üzvləri artıq bununla bağlı qanun layihəsini Ali Radaya təqdim edib. APA-nın "İnterfaks-Ukraina" agentliyinə istinadən verdiyi məlumata görə, layihənin təşəbbüskarı Odessadan seçilmiş müstəqil deputat Vitali Barvinenkodur.

Bu barədə məlumat Ukrayna parlamentinin saytında da yer alıb. Lakin saytda sənədin mətni yerləşdirilməyib.

Qeyd edək ki, Ukrayna Türkiyə və Azərbaycanla yaxın müttəfiq münasibətləri olan ölkədir. Bu səbəbdən də bir sıra müşahidəçilər qanun layihəsinin Ali Radada müzakirəsinə çıxarmağa çalışacağını qeyd edirlər. Yeri gəlmişkən, Ukrayna parlamentinin deputatı, Kırım tatarlarının lideri Mustafa Cəmiləoğlu da bəyan edib ki, qanun layihəsinin müzakirəsinə qarşı çıxış edəcək.

Lakin məsələ ondadır ki, Ukraynada siyasi elitada xeyli sayda erməni əsilli şəxslər var. O cümlədən əsas siyasi bloklarda erməni əsilli şəxslər

qazana biləcəkmiz? Xeyr! Çünki İrəvan Kremlin icazəsi olmadan Ukraynanın indiki hakimiyyəti ilə sıx münasibətlər qura bilməz. Belə çıxır ki, "soyqırımı" tanımaqla onsuz da Ermənistanı qazana bilməyəcək, itirəcəyi isə iki dövlət - Türkiyə və Azərbaycan olacaq. Bub Kiyevə lazımdır? Ona görə də düşünürəm ki, Ukrayna prezidenti və baş naziri bu avantüranın qarşısını alacaq".

□ KƏNAN

Bu təzadı, təzadı Amerika...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Bəli, dövlət katibi C.Kerri özünün "diplomantik qələbə"sinin şərəfinə şampan içməyə macal tapmadı. İsrailin baş naziri B.Netanyahu elə bir isterika qopardı ki, adamın növbəti prezident seçkilərində respublikaçıların qələbə çalacağına zərrə qədər də şübhəsi qalmadı...

Elə digər ölkələr də "altılıq ölkələri"lə İran arasında əldə olunmuş son razılığı atəşfəşanlıqla qarşılamadı...

Düzdür, biz də etiraf edirik ki, siyasi ehtiraslar İsraildəki səviyyəyə çatmadı, amma hiss olundu ki, Vaşinqtonun qələbəsi (təbii ki, əgər buna qələbə demək mümkündürsə...) onların da üreyincə olmadı...

Biz də molla rejimini təqdir etmirik. Son razılaşmaya da şad deyilik. Amma İsrailin bəyanatlarının da "duzu" bir az artıq düşüb...

İsrail siyasətçiləri deyir ki, guya İran onların dövlətini məhv etməyə and içib. Amma molla rejimi az qala qırx ildir ki, mövcuddur və bacarsaydılar bu vaxta qədər İsraili məhv edərdilər, deməli bacarmırlar və böyük ehtimalla bundan sonra da bacarmayacaqlar...

ABŞ diplomatları hamını inandırmağa cəhd edir ki, İranla razılaşma yalnız nüvə silahı ilə bağlı məsələləri əhatə edir. Hamı buna inanmaq istəyir. Amma "soyuq müharibə"nin məntiqi də soyuq olur; Rusiya ilə münasibətlərin pisləşməsi dövründə mümkündür ki, molla rejiminə münasibət azacıq da olsa dəyişsin. Biz bunu heç vaxt istisna etməmişik...

O ki qaldı demokratların ölkə daxilində dəstəyinə, bu yaxınlarda oxuduq ki,

B.Obamanın hakimiyyəti dövründə məşğulluq R.Reyqan, B.Klinton dövrünü də ötüb keçib- son bir neçə ildə milyonlarla iş yeri açılıb...

Bunu da təsadüfi hesab etmirik. Məsələ bundadır ki, ABŞ iqtisadiyyatı təbii prinsiplər üzərində bərqərar olub. Neft ölkələrindən fərqli olaraq "qara qızıl"ın qiymətinin düşməsi orada iqtisadiyyatın digər sektorlarının da inkişafına təkan verdi...

Geosiyasi məsələlərə gəldikdə isə, ABŞ heç vaxt "iki cəbhə"de vuruşmur. Elə birinci soyuq müharibə dövründə də belə oldu... ABŞ o vaxt kommunist Çini də hədəfə ala bilərdi. Amma həm Çin rəhbərliyinin çevikliyi və həm də ABŞ xarici siyasətinin, xüsusən də H.Kissincerin Cini yenidən "keşf" etməsi vəziyyəti dəyişdi- ölkə diqqətini SSRİ üzərində cəmləşdirdi...

İndi də ABŞ-a ikinci bir nüvə beləsi lazım deyil, biri-Rusiya kifayət edir. Gəl, İranın da ipinin üstünə odun yığmalı deyil... Biz hələ də belə hesab edirik ki, molla rejimi bu razılaşmaya bir az nəfəs dərmək üçün gedib. Diplomatiyada belə şeylər çox olur, onun qələbələri bir çox hallarda bu qələbələrə ətrafında yaranmış gurultuya adekvat olmur...

İnanmırıq ki, molla rejimi nüvə silahı əldə etməkdən əl çəkməz. Xüsusən də nəzərə alanda ki, o, bu məqsədə çox yaxındır...

Elə bu rejimin xarici işlər naziri də bir neçə dəfə bəyan etdi ki, heç bir nüvə obyektinə bağlanmayacaq. Bu isə öz növbəsində o deməkdir ki, ən yaxşı halda işlərin təpə azalacaq...

İran əsas işi görüb-nüvə silahının necə əldə edilməsini öyrənib, bunun üçün zəruri olan sənaye və hərbi infrastrukturunu qurub. Deməli, istənilən anda yenidən hər şeyi bərpa etmək olar...

İndi bu sətirləri yazırıq və yadıma bir vaxt SSRİ ilə ABŞ arasında əldə olunmuş nüvə razılaşmaları, müxtəlif mənzilli raketlərin sayının məhdudlaşdırılması nəzərdə tutan sazişlər düşür. Sonradan məlum oldu ki, bu sənədlərin heç biri ratifikasiya olunmayıb, onlar necə dəyərlər, elə kağız üzərində qalıb...

Ona görə də böyük siyasətin, xüsusən də ABŞ-ın təzadlarına bir növ adət etmiş və düşüncü ki, bu proses də hələ çox, xeyli çəkəcək, ya İran gec-tez nüvə silahı əldə edəcək, ya da ki, ən azı molla rejimi özünü bitirəcək...

Ona görə də tələsmək lazım deyil. V.Putinin hətta Baltik ölkələrinə ordu yeritmək istəməsi haqqdakı xəbərlərin fonunda (hərçənd biz bunu ciddi hesab etmirik!) ABŞ diplomatiyasının diqqətində nəyin dayandığını, bir az əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi, yəqinləşdirmək elə də çətin məsələ deyil...

Bizim bir çox məsələlərə əmin olmaq üçün imkanımız oldu. Bəli, V.Putin də deyirdi ki, nə bilim, ABŞ iqtisadiyyatı parazitdir-filandır. Amma axırda məlum oldu ki, əsl parazit iqtisadiyyat Rusiyada mövcuddur, bu iqtisadiyyat zəli qan soran kimi xammal sorur...

Ona görə də tələsmək lazım deyil. Siyasətdə bir çox məsələlərin çarəsi zamandır. Həm də ABŞ-İran razılaşmasına NATO rəhbərlərinin də münasibəti bilindi. Onlar dedilər ki, bu, heç nəyi dəyişmir... Bəli, düz oxudunuz, heç nəyi dəyişmir...

Türkiyədə 34 hərbi həbs edildi

Türkiyədə Milli İstihbarat Təşkilatına aid TIR maşınlarının dayandırılması ilə bağlı 34 hərbi və əsgər saxlanılıb. Müsavat.com-un məlumatına görə, İstanbul Baş Prokurorunun vəkili İrfan Fidanın göstərişi ilə 1 və 19 yanvar 2014-cü ildə Suriyaya gedən TIR-ları dayandıran hərbiçilərə qarşı əməliyyat təşkil edilib.

Həbs edilənlərdən 16 nəfərinin Adanada xidmət edən əsgərlər olduğu bildirilib. İstanbul Terrorla Mübarizə Şöbəsi tərəfindən aparılan əməliyyatda əsgərlərin qulluq etdiyi rayonlara nəzarət və həbs təlimatları göndərilib.

Təlimat əsasında dərhal hərəkətə keçilib və şübhəli həbs edilənlər. Əməliyyatların davam etdiyi bildirilir.

İran-Azərbaycan əməkdaşlığı nə vəd edir?

Azer RƏSİDOĞLU

Son zamanlar yenidən İran-Azərbaycan münasibətləri ciddi müzakirə predmetinə çevrilib. Qərb-İran münasibətlərindəki gərginliyin nisbətən aradan qalxması Bakının Tehranla əməkdaşlığına da təsirsiz ötürməyəcək.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan hakimiyyətinin diplomatik cəbhədə fəaliyyətində bir sıra sınaqlar yaşanmaqdadır.

Belə ki, Azərbaycanın Qərblə münasibətləri son aylar xeyli dərəcədə korlanıb. Azərbaycan və ABŞ münasibətlərinin gərginlik yaşadığı bir dövəmdə Tehran və Bakının münasibətlərinin necə olacağı açıq qalmış suallara cavab verə bilər.

Tehranın Azərbaycana münasibətini yalnız Qərblə əlaqələr baxımından şərh etmək düzgün olmazdı. Tehran rejimi "burnunun ucunda" müstəqil Azərbaycan dövlətinin olmasını özü üçün təhlükə hesab edir.

Tehran Şimali və Cənubi Azərbaycan əlaqələrini düşmənçilik həddinə çatdırmağa cəhd edir. İranda yaşayan çoxmiyionlu Azərbaycan türklərinin hüquqlarının pozulması da münasibətlərə təsir etməyə bilməz. İran müstəqil Azərbaycanı özünə təhlükə görür. Əslində Şimali Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra İran üçün bu təhlükə daim gündəmdə olub. Lakin beynəlxalq təcrid, Qərb tərəfindən düşmən obrazında təqdimat, İranı Azərbaycanla münasibətləri düzəltməyə vadar edir. Buna baxmayaraq, İran əmin olmaq istəyir ki, Azərbaycan ABŞ-ın hərbi qüvvələrinə, İsrailin kəşfiyyat orqanlarına ərazisində fəaliyyət göstərməsinə imkan yaratmayacaq.

Bu gün İran rejiminin qalmasında ən maraqlı ölkə kimi Rusiyanın adı çəkilir. Moskva "burnunun dibində" amerikapərəst bir rejimin olmasında maraqlı deyil. İrana sahib olmaq Orta Şərqi, Cənub-Qərbi Asiyaya, Cənubi Asiyaya, Cənubi Qafqaza, Orta Asiyaya, Fars körfəzinə, Ərəb dənizinə, Xəzər dənizinə çıxış əldə etmək deməkdir. Buna ABŞ-ın sahib olması isə Rusiyanın sonu demək olardı.

Qeyd edək ki, İranın Azərbaycana təsir imkanları yetərincədir. Vaxtilə İran İslam Respublikasının qurucusu ayətullah Xomeyni belə bir şüar ilə çıxış etmişdi: "Dünya şüaları birləşin!". Bu şüar bu günədək İranın xarici siyasətinin göstəricilərindən biri kimi nəzərdən keçirilir. İran Azərbaycana təzyiq üçün hansı addımları ata bilər? Bu məsələ barədə bir qədər düşünmək lazım gəlir. Tehran rejiminin Azərbaycanla bağlı ən əsas silahının bəzi İslam təmayüllü təşkilatları maliyyələşdirməsi olması sirr deyil, lakin bu qüvvələr yetərincə güclü deyillər və Azərbaycanda ictimai rəyə təsir imkanlarına malik deyillər. Buna baxmayaraq, İranın Azərbaycan dindarlarının bir qisminə, xüsusən də ölkə şüalarına təsir imkanları az deyil. 1991-ci ildə Azərbaycan-İran sərhədləri açılarkən yüzlərlə azərbaycanlı gənc İrana, şüəliyin elmi mərkəzləri sayılan Qum və Məşhəd şəhərlərinə üz tutdu. İranda təhsil alıb, Vətənə dönmək üçün azərbaycanlı tələbələr bir qismi üçün artıq İran müqəddəs idi. İndiyədək, yalnız Buxara və Daşkənd dini mərkəzlərində sünni məzhəbinin hənəfi qolunu öyrənən azərbaycanlılar üçün İranda şüəlik dərəsi keçmələri Tehrana üçün göyndüşmə idi. Buna baxmayaraq, İranla hər hansı bir formada əlaqəsi olan şəxsi potensial agent qismində görmək də, siyasi idiotizmin təzahürüdür. İranın kimlər üçün də cəlbədicə görünməsinin əsas səbəblərindən biri Azərbaycanda liberal ideologiyanın iflası uğraması ilə bağlıdır. Liberalizmlə bərabər Azərbaycanda Qərb dəyərləri də çökməyə başladı. Vurğulayaq ki, Qərb dairələri Azərbaycanda 2003-cü ildən etibarən məhv olmağa başladı. Bu əhval-ruhiyyə ilə yanaşı, qərbyönümlü siyasi partiyaların da siyasi meydandan sıxışdırılması müşahidə edilməkdədir. Necə deyərlər, müqəddəs yer boş qalmır; bu dəfə də belə oldu. Qərbyönümlü siyasi qrupların iflası ilə yaranan boşluğu İslam təmayüllü mərkəzlər doldurmağa başladılar. Cəmiyyətdə İslam dəyərlərinin populyarlaşması siyasətə gəlmək arzusunda olan yeni müxalifətçilər qrupu üçün də başlıca amilə çevrildi. Hər bir siyasi qrup isə xarici dəstək axtarışında olur. Bu baxımdan, İran kimlər üçün üz tuta biləcəkləri ölkədir. Bu amil də Tehran - Bakı münasibətlərini gərginləşdirir...

Saxlandığı 4 saylı Cəzaçəkmə Müəssisəsində ana olaraq azadlığa buraxılmış Lamiyə Quliyevanın sayt açması haqda məlumat yayılıb. Həmin məlumatda qeyd olunur ki, L.Quliyevaya sayt rəhbəri postu təklif olunub. Bu və digər suallarla həbsdən sonra Şəmkirdəki ata evində yaşayan L.Quliyevaya müraciət etdik.

Məşhur arestant xanım sayt açması xəbərinə belə reaksiya verdi: "Yalandırsa, doğru olsun".

L.Quliyeva bildirib ki, hazırda işsizdir. Özünə şəxsiyyət vəsiqəsi, xarici pasport alıb və hazırda övladının sənədlərinin qaydaya salınması ilə məşğuldur. L.Quliyeva işsiz olduğunu, bəzi təklifləri nəzərdən keçirdiyini də gizlətmədi: "Bu, mətbuata aidiyyəti olmayan təkliflərdir. Həbsdən çıxmışam, həyatımı yaşayıram. Novruz bayramını yaxınlarımla keçirdim. Çox yaxşı bir bayram qeyd etdik. Hər şey yaxşıdır. Övladımın gələcəyini düşünürəm. İnşallah, hər şey yaxşı olar". L.Quliyeva həbsdə iken övladının dünyaya gəlməsi ilə bağlı aparılan araşdırmaların nəticəsindən xəbərsiz olduğunu dedi: "Həmin vaxt ifadəmi vermişəm, sözümlə demişəm. Azadlığa çıxandan sonra mənə mənə çağırın olmayıb. Bilirəm nəyi araşdırırlar? Nə baş veribse, onu onlara demişəm".

Lamiyə Quliyeva haqda ilginç xəbər

"Yalandırsa, gerçək olsun..."

Lamiyə Quliyeva

L.Quliyevadan məhkumlar azadlığa buraxılarkən dövlətin ödədiyi pulu alıb-almadığını da soruşduq.

"420 manat puldur, hələlik almamışam. Sənədlərimi düzəldim, gedib almalyam".

Yada salaq ki, L.Quliyeva 2014-cü il oktyabrın 16-da ana olub. Bu gün də 11 il həbsdə

olan, rəsmən həyat yoldaşı olmayan bir qadın məhkumun ana olmasından dolayı ortaya çıxan suallar cavabsızdır. Penitensiar Xidmət, Baş Prokurorluq məsələ ilə bağlı araşdırma apardıqlarını fevralın 11-də bəyan ediblər, lakin ortada araşdırmaların nəticəsi yoxdur. L.Quliyeva saxlandığı Ba-

kı İstintaq Təcridxanasında El-nur adlı bir məhkumla görüş-düyünü, uşağın atasının məhz o olduğunu deyir. Penitensiar Xidmət isə uşağın L.Quliyevaya məktubla göndərilən toxum mayesindən əmələ gəlməsində israr edir. Belə məlumatlar da var ki, E.Rəsulov toxum mayesini qanqal otunun paraşütlü toxumları vasitəsi ilə L.Quliyevaya yollayıb.

Xatırladaq ki, L.Quliyeva və onun nişanlısı olmuş V.Əliyev 2003-cü ilin mayında, o dövrdə Şəmkirin icra başçısı olan Aslan Aslanovun oğlu Ruslanı öldürməkdə suçlu biliniblər. L.Quliyeva 10 il, V.Əliyev isə ömürlük azadlıqdan məhrumetmə cəzasına məhkum olunublar. L.Quliyevanın həbs müddəti 2012-ci ildə 5 il 6 ay müddətinə uzadıb. Əgər bu qərar olmasaydı, 15 yaşında həbs olunan məhkum qadın 2013-cü ilin mayında azad olunmalı idi. L.Quliyeva həbs müddətinin A.Aslanovun sifarişi ilə uzadıldığını açıqlayıb.

□ E.HÜSEYNOV

Elçin Xəlilov seolit alveri ittihamına reaksiya verdi

O, "Səfər Əbiyevlə münasibətləri çox pozulmuşdu, nazirin köməkçisi ilə məni səhv salırlar" deyir

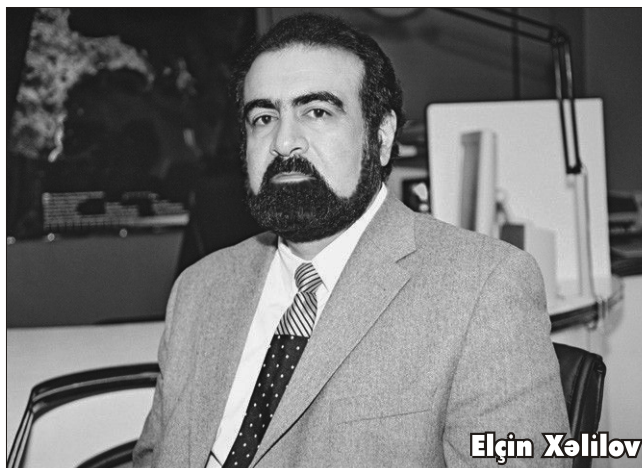
Müdafie Nazirliyinin ləğv edilmiş Elmi-Tədris Mərkəzinin (MN ETM) rəisi olmuş Elçin Xəlilov seolit satışı ilə bağlı yazdıqlarımıza reaksiya verib. Hazırda ev dustağı olan E.Xəlilovun mövqeyini redaksiyamıza vəkili Fəxrəddin Mehdiyev çatdırıb.

E.Xəlilovun "Səfər Əbiyev Azərbaycanın dağlarını necə satmış" serlovhəli məqaləyə reaksiyası belədir: "Məqalədə əsassız və əvvəlcədən yalan olaraq göstərilir ki "İntergeo-TE-TIS" Beynəlxalq Elmi Texniki kompleksinin rəisi E.Xəlilovla sabiq müdafie naziri Səfər Əbiyev birləşərək Azərbaycanın milli sərvəti olan təbii seolit xaricə ixrac edirlər. Rəsmi olaraq elan edirəm ki, məqalədə verilmiş məlumat həqiqətə uyğun deyil.

Əvvəla, mən MN ETM-in rəisi vəzifəsinə 1993-cü ilin noyabr ayında təsdiq olduğum zaman nazir vəzifəsini Məmməd rəfi Məmmədov icra edirdi. S.Əbiyev isə bu vəzifəyə 1995-ci ilin fevral ayında təyin olunub.

MN ETM MN-in Mərkəzi Aparatı İdarəsi statusunda təsdiq olunmuşdu. Mən müdafie nazirinə birbaşa tabe olmuşam.

2013-cü ilin noyabr ayında MN-də keçirilən reorqanizasiya ilə əlaqədar ETM ixtisara salındı. 20 il ərzində işlədiyim vəzifə-

Elçin Xəlilov

dən ixtisara salınmaqla azad olundum. İşdən azad olunmam heç bir cinayət işi ilə əlaqəli deyil. Qəzetlərdə məni müdafie nazirinin köməkçisi kimi qələmə verirlər. Lakin bu informasiya həqiqətə uyğun deyil. Hətta məni çox zaman həqiqətən nazirin köməkçisi olan polkovnik Xəlilovla səhv salırlar.

Rəsmi olaraq elan edirəm ki, mən Elçin Nüsrət oğlu Xəlilov heç bir zaman nazir köməkçisi vəzifəsində işləməmişəm. Başçılıq etdiyim ETM Azərbaycanda yeganə Hərbi Elmi Tədqiqat mərkəzi idi.

MN-in işçiləri yaxşı bildirdilər ki, son illərdə mənimlə S.Əbiyevin münasibətləri çox pozulmuşdu və elə bununla əlaqədar olaraq ETM-in bağlanması məsələsi S.Əbiyev tərəfindən hazırlanmışdı. "İntergeo-TE-TIS" haqda internet saytında verilmiş məlumat çoxdandır ki, "köhnəlib". Rahat hesablaya bilirik ki, dünya bazarında seolit 1 tonunun qiyməti 120 dollardır və məqalədə göstərilən 130 milyon gəlir əldə etmək ucun 1 milyon 33 min ton seolit satmaq lazımdır və bu miqdar seolit xaricə ölkələrə ixrac etmək ucun 23-25 min ədəd dəmir yolu vaqonu lazımdır. Çox maraqlıdır ki, məqalənin müəllifi Vergilər Nazirliyinin, Gömrük Komitəsinin və ya Tovuz rayonunun rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilmiş sənəd təqdim edə bilərdi? Bu bir zərərətə oxşayır, lakin müəllif öz yazılarını bir yoxlanmış fakt kimi qələmə verir. Məlumat üçün qeyd edək ki, 1995-96-cı illər-

də Ceyranbatan Su Anbarına suyu təmizləmək üçün cəmi 50 ton seolit satılıb. O faktı da qeyd edək ki, "Azərseolit" ETİS-in nəzdində iki ədəd "MAZ" markalı maşın, bir ədəd ekskavator və bir ədəd yukləyici maşın var. Müəllifin versiyasına görə, 1 milyon tondan artıq olan seolit adları çəkilmiş mexanizmlər və əl ilə gəcə-gündüz dəmir yol vaqonlarına yüklənib xaricə göndərilib. Təbii seolit az tonnajla istehsal olunması "Azərseolit" və Geoloqiya-Mineralogiya Ehtiyatlar İşləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən Tovuz rayonunda təsdiq olunmuşdur. Rəsmi şəkildə sizə bildirim ki, həmin şirkətin rəhbəri olan zaman Azərbaycandan xaricə bir kiloqram seolit çıxarılmayıb. Şirkətin əsas vəzifəsi 1995-99 illər ərzində ildə 100 tondan artıq olmamaq şərti ilə eksperimentlər üçün və bu eksperimentlər əsasında yeni texnologiyaların yaradılmasıdır. Müəllif seolitlərin xeyirliyi üçün bir çox sahələrdə istifadə oluna biləcəyini qeyd edir (su təmizlənməsi, kənd təsərrüfatı, tibb sahəsi, hərbi sahə və s.). Seolit bu xassələrinin icad olunmasını xarici müəlliflərə bu işlərdə onların irəlində olmaları qeyd edir. Ancaq bu məsələ ilə əlaqədar olaraq müəllif bir az çox maraqlansaydı, görərdi ki "Azərseolit" alimləri tərəfindən Avrasiya Patent İdarəsində və Azərbaycan Respublikasının Standartlaşma və Metrologiya Üzrə Dövlət Agentliyində 20-dən çox patentlər qeydə alınmışdır. Mənim "Azərseolit" in rəhbəri kimi əsas işim təbii seolitlərdə son məhsul almaq texnologiyalarının yaradılması və texnologiyalarla millətimize xeyr gətirməkdir".

E.Xəlilov hesab edir ki, məqaləyə görə ondan üzr istənilməlidir.

□ E.HÜSEYNOV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Irannın nüvə proqramı ilə bağlı Tehranla "altılıq" ölkələri arasında əldə edilən ilkin anlaşma orta perspektivdə Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllinə də öz təsirini göstərə bilər. Nədən ki, sanksiyalardan xilas olacaq cənub qonşumuz Güney Qafqaz bölgəsi ilə sərhəddə, Azərbaycan və Ermənistanın qonşuluğunda yer alır və üstəlik, onun işğalçı ölkə ilə özünəməxsus əlaqələri var.

İqtisadçı ekspertlərin fikrincə, Lozanna anlaşmasından ən qazananlardan biri məhz Ermənistan olacaq. Çünki anlaşma Tehranın İrəvanla iqtisadi, ticari və investisiya əlaqələrinin inkişafına gətirib çıxara bilər ki, bu da indiki situasiyada Ermənistanə hava və su kimi lazımdır.

Maraqlı məqamlardan biri də İranın bu yolla Ermənistanə təsir imkanlarının artmasına ATƏT-in Minsk Qrupunun üç həmsədrindən biri kimi Rusiyanın hansı reaksiyanı verəcəyidir. Aydın ki, Tehranı bölgədə potensial və ideoloji rəqibi kimi gören Moskva buna isti

baxmayacaq. Ancaq bir var Ermənistanə Türkiyənin təsir imkanları artsın, bir də var Türkiyə ilə geosiyasi rəqib olan, hətta Lozanna anlaşmasından sonra da Qərbə etimadı möhkəmlənməyən İranın. Qıyası, "iki riskdən ən yaxşısını seçmək" məsələsi.

Hələlikse, təcavüzkar ölkənin iqtisadi, energetik sektoru, deməli, elə bütövlükdə özü Rusiyanın əlində və nəzarətində qalmaqda davam edir...

Bu arada Dünya Bankı Ermənistan iqtisadiyyatı ilə bağlı bu il üçün bədbin proqnoz verir. Belə ki, təşkilat Ermənistan

Mövlud Çavuşoğlu

"Ermənilər bu işin belə getməyəcəyini görəcəklər..."
Türkiyə xarici işlər naziri də Ermənistanə mesaj göndərdi

Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu 24 aprel öncəsi Ermənistanə müraciət edib (anspress). Litvanın paytaxtı Vilnüsədən ölkəsinə qayıdarkən Çavuşoğlu təyيارədə jurnalistlərin suallarına cavab verib.

"Əvvəllər 24 aprel yaxınlaşarkən biz həmişə müdafiə mövqeyində oluruq. İndi təşəbbüs irəli sürürük. Təcavüzkar bir yanaşma ilə yox, fəal siyasətlə sülh tələbimizi dilə gətiririk. Müştərək acılarla dostluq qurulsun deyirik. Avropa Birliyi nazirimiz, parlamentimiz, səfirliklərimiz və diplomatlarımız bu istiqamətdə böyük səylər göstərir. Roma Papasının ermənilərin tələbləri istiqamətində addım atmaması bu səylər nəticəsində əldə olunmuş bir uğurdur. Ümidvaram ki, Ermənistan da bu işin belə getməyəcəyini, bunun bir xeyri olmayacağını, dünyanın axırı olmadığını görəcək".

Qeyd edək ki, Osmanlı dövləti zamanı müharibələr səbəbindən baş vermiş deportasiya zamanı meydana gələn tələfatları ermənilər bütün dünyaya, o cümlədən Türkiyəyə "soyqırım" kimi qəbul etdirməyə çalışır. Rəsmi Ankara dəfələrlə bütün arxivləri açaraq mövzunun tarixçilər tərəfindən şəffaf araşdırılmasını təklif etsə də, Ermənistan tərəfi bu çağırışa məhəl qoymayaraq bu il aprelin 24-də qondarma iddiaların 100-cü ildönümünü qeyd etməyə hazırlaşır.

Lakin rəsmi İrəvanın, dünyadakı erməni diaspor təşkilatlarının çoxsaylı təşəbbüslərinə, güclü təbliğat kampaniyasına baxmayaraq 24 aprel İrəvan törətinə dünya liderlərinin çox cüzi qismi qatılacaq. Bu tədbirlərə Fransa və Rusiya prezidentləri istisna olmaqla, böyük ehtimalla, ciddi dövlətlərin heç birinin başçısı təşrif buyurmayacaq.

Qarabağ

YENİ ÜSAVAT
N 71 (6099) 6 aprel 2015

İşğalçı Ermənistanə Tiflisdən xəbərdarlıq mesajları

Azərbaycan müdafiə nazirinin bəyanatı həm də Türkiyə və Gürcüstanın mövqeyini ifadə edir; təcavüzkar ölkənin bölgədə təklənməsi prosesi sürətlənəcək; sanksiyalardan qurtulan İranın artan manevr imkanları öz siyasətinin girovuna çevrilən İrəvan üçün çətin ki, xilas yolu ola...

tan üçün neqativ iqtisadi inkişaf vəd edir. Musavat.com-un erməni qaynaqlarına istinadən verdiyi xəbərə görə, bu barədə qurumun İrəvan filialının rəhbəri Lora Beyli bildirib.

"Rublun kursunun düşməsi, həmçinin Ukraynaya mal ixracının və pul köçürmələrinin azalması nəticəsində Ermənistan iqtisadiyyatı ayaqaltı edilib. Ermənistan iqtisadi inkişaf çox aşağı, mümkündür ki, müsbət tendensiya ilə 0, 8% olsun. Ancaq nə olur-olsun, bu müsbət tendensiya neqativə çevrilə bilər, əgər iqtisadiyyat ciddi xarici təlatümlərə məruz qalarsa" - deyib Beyli.

Onun fikrincə, buna Ermənistanın tərəfdaş ölkələri, xüsusən də Rusiya səbəb olacaq. Maraqlı cəhət də odur ki, Lozanna anlaşması bir yandan, işğalçı ölkənin maraqlarına cavab verirsə, digər yandan, bu anlaşmanın Rusiya iqtisadiyyatına neqativ təsiri, neftin və rublun daha da ucuzlaşması perspektivi dolayısıyla və birbaşa şəkildə Rusiyaya sıx bağlı olan Ermənistan iqtisadiyyatını da vuracaq. "Xarici təlatümlər" deyəndə, sözsüz ki, ən əvvəl bu amil nəzərdə tutulur.

Yeni ermənilərin böyük sevincinə hələ ki, əsas yoxdur. Onu da yaddan çıxarmaq olmaz ki, erməni emiqrantların və əmək miqrantlarının mütləq

əksəriyyəti məhz Rusiyada kök salıb, İranda yox. Onların Ermənistanə, öz ailələrinə göndərdikləri pul transfertlərindən əhalinin sosial durumu əhəmiyyətli şəkildə asılıdır.

Belə ağır iqtisadi-sosial durumda olan bir ölkənin öz qonşusunun 20 faiz torpaqlarını illərdir işğal altında saxlaması ilk baxışda absurd və məntiqsiz görünə bilər. Ancaq nəzərə alanda ki, Ermənistanın Rusiya kimi hərbi-siyasi havadarı, İran qismində isə iqtisadi-ticari tərəfdaşı var - təəccüblənməyə dəymir. Bu xüsusda Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun ötən həftə Tiflisdə verdiyi bəyanatlar əslində paralel surətdə işğalçının arxasında duran, onu Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqə tutmağa qoymayan qüvvələrə ünvanlanıb.

Yada salaq ki, aprelin 2-də Tiflisdə üç qonşu dövlət - Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstanın müdafiə nazirləri arasında qapalı görüş keçirilib. Tədbir çərçivəsində çıxışı zamanı Zakir Həsənov Azərbaycan ordusunun cəbhədə vəziyyətə tam nəzarət etdiyini və üstünlüyə malik olduğunu söyləyərək əlavə edib: "Düşmən böyük itkilərə məruz qalıb. Mən xüsusi qeyd etmək istəyirəm ki, son zamanlar düşmən ordusu vahimə içindədir. Azərbaycan tərəfə keçən əsgər də bizə bu məlumatı tam şəkildə çatdırıb... Ermənistan bu ilin əvvəlindən 30-dan çox hərbi qulluqçu itirib. Müxtəlif saytların itkiləri barədə yaydığı məlumatlarda isə bu rəqəm 50-yə gedib çıxır. Bu itki yalnız bu il baş verib. Mən rəsmi olaraq deyirəm ki, bu il cəbhədə 8 hərbi qulluqçumuz şəhid olub. Biz vətənimizi qoruyuruq, şəhidlərimiz vətən uğrunda can-

larını veriblər. Ermənistan hərbiçiləri isə təcavüzkar və Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqlarında xidmət edirlər. Azərbaycan prezidentinin dedi ki, əgər erməni əsgəri ölmək istəmərsə, Ağdama, Füzuliyə gəlməsin..."

Belə bir xəbərdarlıqların Bakıdan, cəbhə xəttindən deyil, Gürcüstandan səslənməsi iqiqat önəm daşıyır. Təcavüzkar Ermənistanın öz yanlış siyasəti nəticəsində bölgədə təkləndiyi qənaətini gücləndirir. İrəvan öz təcavüzkar xarici siyasətindən əl çəkməyincə, bu proses davam edəcək, sürətlənəcək.

Belə bir məqamda İrəvan üçün həmişə "nəfəslik" rolunda olmuş qonşu və müsəlman İranın sanksiyalardan qurtulub Ermənistanə daha geniş qucaq açmaq imkanı qazanması əlbəttə ki, narahatlıq doğurmaya bilməz. Halbuki, "dost və dindaş" İran dost və qardaş Türkiyə kimi Ermənistanla sərhədləri qapalı saxlasaydı, İrəvan çoxdan üzüyola olar. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, ardınca isə bölgədəki digər münaqişələr ədalətli həllini tapardı.

Aydın ki, Qarabağ probleminin tarixinə arxivinə verilməsi Rusiyanın ayağının birdəfəlik bölgədən kəsilməsi, sonuncu rus hərbi bazasının da Güney Qafqazdan çıxması demək olacaq ki, bu da avtomatik olaraq Abxaziya və Cənubi Osetiya ixtilafının həllinə də sürətləndirəcək. Bu mənada Azərbaycan müdafiə nazirinin Tiflis bəyanatı təbii ki, həm də Gürcüstanın və Türkiyənin mövqeyidir, Tiflisin və Ankaranın da İrəvana xəbərdarlığıdır.

Beləcə, bütün qonşularına qarşı ərazi iddiası ilə yaşayan Ermənistanın bölgədə təklənməsi prosesi yavaş-yavaş güclənərkəndir. Mövcud vəziyyətdən təcavüzkar İranla sıxlaşan əlaqələr çətin ki, xilas ələsin...

Azərbaycan bazarlarının dadlı bəlası - GMO məhsullar necə yığıdırılacaq?

Eyyub Hüseynov: "Problem çox dərinə kök atıb, Azərbaycanda GMO-nun lobbiciliyini aparan təşkilatlar, şəxslər var..."

Bu da "Qızıl Əhməd alması", "palmet", "smirinka" və "cırıra" növləridir. Qalan bütün məhsullar, ister yerli, istərsə də xarici olsun, hamısı GMO-dur. Artıq yerli istehlakçılar da məhsulun daha dözümlü olması üçün xaricdən GMO toxumlar gətirib ekib-becərlirlər. Bu səbəbdən yerli məhsullara da birmənalı şəkildə inanmaq düzgün deyil. Xaricdən gətirilən armud, portağal, naringi, kivi və digər növ meyvələr də GMO-dur. Bunu qanunla ləğv etmək mümkün deyil. Belə olsa bazarda meyvə-tərəvəz qıtlığı yaranacaq".

Başqa bir satıcı isə insanların görünüşü görə GMO məhsullarına üstünlük verdiklərini bildirdi: "İnsanlar süfrəyə daha çox bəzək kimi görünən böyük, parıltılı meyvələri qoymağa üstünlük verirlər. Təbii məhsulların görünüşü çox vaxt o qədər ürəkəçən olmasa da, daha faydalıdır". Söhbətləşdiyimiz digər satıcılar isə, bu haqda heç bir anlayışlarının olmadığını bildirdilər. Bəziləri isə GMO məhsulu satmadığını israrla qeyd etdi.

Azərbaycan bazarlarındakı vəziyyəti qiymətləndirən Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bu problemin artıq çox dərinlərə kök saldığını qeyd etdi: "Azərbaycanda cin çoxdan şişədən çıxıb. Ölkədə

GMO əkinçiliyi var, GMO toxumçuluğu var, təbii bitkilərin kökü çoxdan kəsilib, 8-ə yaxın qarpız növü, 7 pomidor növü artıq çoxdan yoxdur. Ölkə prezidentinin bununla bağlı ciddi tapşırıqlarının olmasına, Azərbaycanın biomüxtəlifliyini qorunması ilə bağlı "Kartagen protokolu"na qoşulmasına baxmayaraq, ölkəyə GMO məhsulları gətirilir, əkilir-biçilir, istehlak olunur. Hal-hazırda biz özümüz də GMO istehlakçıyıq. 2007-ci ildə "Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsulları haqqında" qanun qəbul edilib. Bu qanunun tələblərinə görə, tərkibində GMO olan məhsullar markalanmalı idi. Bunların heç birinə əməl olunmadı. Ölkə prezidentinin 2014-cü ildə imzaladığı fərmanda ölkəyə GMO məhsulları gətirən fiziki şəxsləri 30 min manat, hüquqi şəxsləri 50 min manata qədər cərimə olunması nəzərdə tutulur. Azərbaycanda GMO-nu araşdırın iki laboratoriyaya fəaliyyət göstərir, ancaq bu günə kimi onların heç bir işi göz qabağında deyil. İnsanlar bilməlidir ki, hansı bitkidən toxum götürəndə o növbəti il yenidən bitirsə, deməli o təbii bitkidir, tərkibində GMO yoxdur. GMO məhsullarının toxumu isə xaricdən gətirilir, çünki həmin məhsulların toxumları növbəti il

məhsul vermir. Azərbaycanda çuğundur, pomidor, soya məhsullarının 90 faizi GMO tərkibli-dir. Təəssüflər olsun ki, Azərbaycanda soya pendiri, soya südü, soya əkinçiliyi var".

Ekspert onu da vurğuladı ki, problemin kökünü kəsmək üçün müstəqil laboratoriyalar işə başlamalıdır: "Bu məsələləri həll etmək üçün laboratoriyalar işə düşməlidir və şəffaf, aydın fəaliyyət göstərməlidirlər. Hər bir jurnalistin, ictimaiyyət nümayəndəsinin bu ekspertizalarda iştirak etmək imkanı olmalıdır. Müstəqil GMO ekspertizasını məhkəmələr tanımalıdır, halbuki hazırkı qanunvericilik onu tanımır. Nə qədər ki, bizneslə iri memurlar məşğul olur, nə qədər ki, sertifikatlaşdırma dövlət əlinə cəmlənib, nə qədər ki, məhkəmələr müstəqil laboratoriyaları tanımır, bu vəziyyət düzəlməyəcək. Bu vəzifə Standartlaşdırma və Patent üzrə Dövlət Komitəsi və gömrük orqanlarının üzərindədir. Azərbaycanda hazırda GMO məhsullarının ekini həyata keçirilir. Beynəlxalq təşkilatlardan birinin humanitar layihəsi əsasında Bərdə rayonunda çiyələk ekilib, ancaq bu məhsullar GMO-dur. Təəssüflər olsun ki, İranda da GMO məhsullar yetişdirilir və Azərbaycana gətirilir. Türkiyə-

də yalnız sertifikatlarla guya GMO olmayan, ancaq həqiqətdə GMO məhsulları ölkəyə gətirilir.

Mən sizin qəzetiniz vasitəsilə müraciət etmək istəyirəm ki, əgər hökumətin bu problemə qarşı mübarizə aparmaq iradəsi varsa, Azad İstehlakçılar Birliyinə imkanlar yaratsınlar ki, bazara müdaxilə edə bilsinlər".

E.Hüseynovun sözlərinə görə, Azərbaycanda GMO-nun lobbiciliyini aparan təşkilatlar, şəxslər də var. Təşkilat sədri istehlakçılara səslenərək onları meyvə-tərəvəz alarkən diqqətli olmağa səsledi: "Həddindən artıq böyük kartof, badımcın və digər kənd təsərrüfatı məhsulları, hamısı eyni ölçüdə olan, bir qəlibdən çıxmış kimi görünən meyvələr, həddindən artıq parıldayan şumal almalar GMO məhsullardır. Sarı, qızılı rəngdə olan düyü birmənalı şəkildə GMO-dur. Soya komponenti olan istənilən məhsul GMO-dur. Əgər pomidoru günlərlə saxlayırsınız, günün qabağına qoyursunuz, yenə də xarab olursa, deməli bu GMO-dur. Bu baxımdan istehlakçılar bazara girərkən diqqətli olmalıdırlar".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**
Fotolar müəllifindir

Azərbaycanda GMO məhsullarının idxalı, istehsalı və dövriyyəsi qadağan edilir. Aprelin 3-də Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin iclasında bununla bağlı Cinayət və İnzibati Xətalar məcəllələrinə yeni maddələrin əlavə olunması müzakirə olunaraq plenar iclasa tövsiyə olunub.

Təklifə əsasən, Azərbaycanda yeni dəyişdirilmiş bitkilərin idxalı, ticarəti, istifadə edilərək yeyinti məhsullarının dövriyyəsinə qoşulması qəti qadağan olunur, bununla bağlı cinayət məsuliyyəti müəyyənləşdirilir. Bununla bağlı Cinayət Məcəlləsinə 200.2-ci maddə əlavə edilir. Həmin maddə yüksək məbləğdə cərimələr və ya 2 ildən 7 ilədək azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutur.

Bəs, görəsən Azərbaycanda GMO məhsullarının istehlak edilməsi ilə bağlı problem nə dərəcədə aktualdır? Bazarlarda GMO məhsullarına rast gəlmirmi?

Məsələni aydınlaşdırmaq üçün paytaxt bazarlarına üz tutduq. İstehlakçıların ən çox mübarizə etdiyi "8-ci kilometr" bazarında addımbaşı GMO məhsullarına rast gəlinir. Satıcıların əksəriyyəti isə ümumiyyətlə, bu ifadəni ilk dəfə eşitdiklərini deyirlər. Rəyini soruşduğum 10 satıcıdan ikisi bu haqda məlumatlı olduğunu və özünün satdığı məhsulların içərisində də GMO tərkibli meyvələrin üstünlük təşkil etdiyini bildirdi.

Əhməd adlı satıcı meyvələrdən bir neçəsi istisna olmaqla digərlərinin GMO tərkibli olduğunu etiraf etdi: "Yalnız bəzi alma sortlarında GMO yoxdur.

Yerli məhsulların xaricdən gətirilən

məhsullardan baha satılmasının sirri

İqtisadçı ekspert: "Yerli məhsullar həm keyfiyyətli, həm də məhdud olması səbəbindən baha qiymətə satılır..."

Manın devalvasiyasından sonra bahalaşan ərzaq və kənd təsərrüfatı mallarının qiyməti bayram ərəfəsində daha da bahalaşaraq "əl yandıracaq" həddə çatdı. Ancaq bayramın qurtarmasına baxmayaraq qiymətlərdə eniş baş vermədi. Əksinə, sanki bazarlar və marketlər qiymətləri hər gün bir az da qaldırmaq uğrunda yarışa giriblər.

Baş çəkdiyimiz "Yaşıl bazar"da da bunun şahidi olduq. Maraqlısı isə onda idi ki, yerli meyvələrin qiyməti xaricdən gətirilən meyvələrin qiymətindən dəfələrlə baha idi. Belə ki, Türkiyədən gətirilən mandarin 2 manat 50 qəpiyə, Astaradan gətirilən yerli mandarin isə 3-5 manat arasında satılırdı. Yerli limonun bir dənəsi 50 qəpik, üç dənəsi 1 manat, Türkiyədən gətirilən limon isə 5 ədədi 1 manata satılırdı.

Satıcı Süleyman Qurbanov yerli limon və mandarinin baha olmasını bu il bu məhsulların az olması ilə əlaqələndirdi: "Bu il quraqlıq oldu deyə mandarin, limon baha oldu. Demək olar ki, artıq mandarin tükənmək üzrədir. Ona görə də baha satırıq. Həm də yerli mandarinin, limonun da

də qalxacaq. Alıcılar üçün vəziyyət nə qədər çətindirsə, inanırıq, biz satıcılar üçün də çətinidir".

Əvvəllər alıcılarla dolub-daşan bazarda indi çox az sayda alıcı gözə dəyirdi. Onlar da qiymətlərin artımından şikayətlənirdilər. Leyla Yusifova adlı alıcı qiymətlərin həddən artıq baha olduğunu və heç nə ala bilmədiyini deyirdi: "Qiymətlər od tutub yandır. 4 manata mandarin, 1 manat 30 qəpiyə kartof olar?! Bu nə deməkdir axır?! Biz nə alaq, nə yeyək?! Zəruri ərzaq məhsullarının hamısının qiyməti bahalaşmış. Un bahalaşmış. Sabah-biri gün çörək də bahalaşdı desələr, heç təcüb keçirməyəcəyəm".

Söhbətə qatılan digər alıcı Əşrəf Məmmədov isə həyatımızın manat üzərində qurulmasının yanlış olduğunu dedi: "Belə çıxır ki, sabah dollar 5 manat olsa, kartof da 1 manatdan qalxacaq 3 manata? İqtisadiyyatı düzgün tənzimləsəydilər, qeyri-neft sektorlarına pul yatırırsaydılar, bəlkə də dolların bahalaşması bizə bu

qədər təsir etməzdi".

İqtisadçı ekspert Samir Əliyev yerli məhsulların keyfiyyətli və məhdud həcmdə olmasının onların baha qiymətə satılmasına səbəb olduğunu dedi: "Devalvasiyaya görə qiymət artımı yenə də gözlənilir. Xaricdən gələn iki rüsumlu məhsulların qiyməti qalxmaldır. Ona görə qalxmaldır ki, xaricdən gələnler xarici valyuta ilə, yeni dollar, avro ilə gətirilir. Yerli mallarda ona görə bahalaşır ki, yerli malların istehsalında da xammal qismində xaricdən gətirilən materiallar ola bilər. Məsələn şəkər tozundakı xammal xaricdən gətirilir. Həm buna görə qiymət artımı baş verir, həm də qiymət artımı zəncirvari olduğu üçün bu hal yaşanır. Yeni mali satan adam da gedib nəyisə başqa yerdən baha alır. Ona görə məcburdur ki, malın qiymətini artırınsın. Amma yerli məhsulların, xaricdən gətirilən məhsullardan baha satılması, məncə, mövsümi amillərlə də bağlı ola

bilər. Məsələn, yerli kartoflar xaricdən gətirilən kartoflarla müqayisə də həmişə baha olub. Yeni yerli məhsullar keyfiyyətli, məhdud həcmdə olduğuna görə baha satılır. Məsələn, Türkiyədən gətirilən məhsul əgər ucuz satılırsa, bu türk lirasinin ucuzlaşmasını deməyə əsas verir. Türkiyədən gətirilən məhsullar liryə ilə alındığı üçün bu məhsulların bahalaşmasını hiss etmirik. O cümlədən də Rusiya-

dan gələn məhsulların bahalaşmasını hiss etmirik. Çünki onların da valyutası ucuzlaşmış. Yeni bizim qonşuluğumuzda olan ölkələrin valyutası ucuzlaşmış deyərək baha satılır. Məsələn, Türkiyədən gətirilən məhsul əgər ucuz satılırsa, bu türk lirasinin ucuzlaşmasını deməyə əsas verir. Türkiyədən gətirilən məhsullar liryə ilə alındığı üçün bu məhsulların bahalaşmasını hiss etmirik. O cümlədən də Rusiya-

□ **Günəl MANAFLI**
Fotolar müəllifindir

Gürcüstanın keçmiş prezidenti Mixeil Saakaşvili Ukrayna prezidentinin müşaviri postuna gətirildən sonra ölkədə korrupsiya ilə mübarizə tədbirləri gücləndirilib. Aprelin 4-də Ukrayna Nazirlər Kabinetinin fövqəladə toplantısında Dövlət Maliyyə Müfəttişliyinin rəhbəri Nikolay Qardiyeenko işdən çıxarıldı və onunla bağlı xidməti yoxlamamanın sənədləri Baş Prokurorluğa göndərilib.

Baş Prokurorluqda Qardiyeenkoya qarşı Cinayət Məcələsinin vəzifə səlahiyyətlərini aşma, vəzifədən sui-istifadə maddələri üzrə cinayət işi açılıb. İstintaq materiallarında göstərilir ki, o, bir neçə iri şirkətdə audit yoxlamaları zamanı külli miqdarda rüşvət alıb, bundan başqa vəzifəsinin icrası dönməndə 7,5 milyard qrivnanı mənimsəyib. Baş nazir Arseniy Yatsenyuk baş prokuror Viktor Şokinə müraciət edərək ondan irəli sürülən ittihamların yoxlanmasını və ədalətli qərar çıxarılmasını istəyib.

Hökumətin geniş tərkibli toplantısında Daxili İşlər Nazirliyinin Dövlət Yol Müfəttişliyinin reisi Anatoli Sirenko da işdən çıxarıldı. Sirenko da rüşvətdə ittiham edilir. Bu haqda mediaya açıqlama verən daxili işlər naziri Arsen Avakov deyib ki, vətəndaşların çoxsaylı şikayətlərindən sonra yol polisinin işi yoxlanılıb və ciddi çatışmazlıqlar, o sırada korrupsiya və rüşvət faktları üzə çıxarıldı. Avakov deyib ki, daxili işlər orqanlarında struktur yenilənmələri davam edir, funksiyaları üst-üstə düşən, vətəndaşlara xidmət göstərilməsində süründürməçiliyə səbəb olan, eləcə də rüşvət və korrupsiya qaynacağına çevrilən bir sıra qurumlar ləğv edilir.

Onunla birgə sürücülük vəsiqələrinin verilməsi üzrə əsas struktur olan DİN-in İmtahan-Qeydiyyat Komissiyasının sədri Nikolay Jebel də vəzifəsindən azad edilib, strukturdakı yoxlamaların sonucları araşdırılmaq üçün prokurorluq orqanlarına göndərilib.

Kiyev yol polisinin reisi Nikolay Makarenko isə haqqında cinayət işinin başlanacağından duyuq düşərək ölkəni gizli yolla tərk edib. Ukrayna xəbər qaynaqları yazır ki, polkovnik Makarenko mütəşəkkil cinayətkar dəstəyə rəhbərlikdə şübhəli bilinir. Həmin dəstənin üzvləri də yüksək rütbəli daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarıdır.

Ukraynada korrupsiya ilə bağlı mübarizə tədbirləri yalnız vəzifədə olan məmurların fəaliyyəti ilə bağlı deyil. Aprelin 4-də Baş Prokurorluqda keçmiş baş nazir Nikolay Azarovun oğlu Aleksey Azarov haqqında cinayət işi açılıb və haqqında axtarış elan edilib. Keçmiş prezident Viktor Yanukoviçlə birlikdə Moskvaya sığınmış baş nazirin oğlu külli miqdarda rüşvət almaqda ittiham olunur.

Ukrayna Baş Prokurorluğunun bu haqda açıqlamasında bildirilir ki, Aleksey Azarov atasının hökumət rəhbəri olması faktından istifadə edərək bir sıra şirkətlərdən iri məbləğlərdə rüşvət alıb. Aleksey Azarovun da atası kimi Rusiyada olduğu ehtimal edilir. Sonuncu dəfə o, Ukrayna ərazisində

2010-cu il fevralın 20-də Xarkovda görünüb. Ukrayna mediası bildirir ki, Avropa ölkələri və ABŞ Ukraynanın devrilmiş hakimiyyətinin üzvlərinə sığınacaq vermədiyi üçün Azarovların Rusiyaya getməkdən başqa çarələri qalmayıb.

Kiyevdə genişmiqyaslı antikorrupsiya əməliyyatına prezident müşaviri Mixail Saakaşvilinin rəhbərlik etdiyi bildirilir. Ukrayna mediası yazır ki, Saakaşvilinin korrupsiya ilə mübarizədə uğurlu təcrübəsi var. 2003-cü ildə Gürcüstan prezi-

müqavilələri üzrə debitor borclar yaranmaqdadır. Bu durumdan iki çıxış yolu var: ya şirkətlər məhkəmədən kənar qaydada razılaşıaraq problemi yoluna qoymalıdır, ya da məsələ məhkəməyə çıxarılmalıdır".

Bəs, Ukrayna qondarma Donetsk Xalq Respublikasına və qondarma Luqans Xalq Respublikasına verilən təbii qaz üçün ödəniş etməkdən imtina edirsə, bu o deməkdir ki, Ukrayna artıq həmin bölgələri öz ərazisi saymır? Rusiyalı juri-

yaandır. Rəsmi Kiyevin bu haqda açıqlamalarında bildirilir ki, mərkəzi hakimiyyətə tabeçilik bərpa edilməyə qədər təbii qazın öncəki qrafiklə verilməsi mümkün olmayacaq. Biz soyuq qış aylarında bizə edilən müraciətləri cavabsız qoya bilməzdik".

Döyüş bölgəsində də gərginlik artmaqdadır. Beynəlxalq cəhdlərə baxmayaraq Ukraynanın doğu vilayətlərində silahlı susmur. Ukrayna Müdafiə Nazirliyinin verdiyi açıqlamalara görə, hər gün Silahlı

Ukrayna korrupsiya və rüşvətə qarşı geniş cəbhə açıb

Bir çox yüksək rütbəli məmurlar həbs edilib, gizli yolla ölkəni tərk edənlər var; Rusiya isə işğal etdiyi Donbasa verdiyi qazın pulunu Ukraynadan tələb edir; Moskva Minsk razılaşmasını pozur...

denti seçilən Saakaşvili qısa zamanda hökumətdəki rüşvət qaynaqlarını ləğv edə bilmişdi. Bu yol çoxsaylı həbslərdən keçsə də cəmiyyətin rəğbətini qazanmışdı. Uzun illər vətəndaşlardan qanunsuz haqq tələb edən strukturlar öz funksiyalarını qanunla icra etməyə başlamışdılar. Avromaydan dönməndən Ukraynaya dəstək verən Saakaşvilinin bu təcrübəsindən Ukraynada da uğurla istifadə ediləcəyi şübhə doğurmur.

Bu arada Ukrayna ilə Rusiya arasında növbəti iqtisadi gərginlik yaranıb. Belə ki, Rusiya Kiyevdən işğal etdiyi Donbasa verdiyi təbii qaz üçün ödəniş tələb edib. Rusiyanın energetika naziri Aleksandr Novak deyib ki, bütün hallarda Ukrayna 2009-cu ildə "Qazprom"la "Neftoqaz" arasında imzalanan sazişin şərtlərini yerinə yetirərək borcu ödəməlidir. Əks halda, bu durum iki şirkət arasında gələcək işbirliyinə mənfi təsir göstərəcək: "Artıq Ukraynanın cənub-şərqinə təbii qaz verilməsi

nalistlərin bu sualını cavablandıraraq Aleksandr Novak deyib ki, Rusiya tərəf borcun ödənilməsi üzrə danışıqlarda bu arqumentdən də yararlanıb: "Biz danışıqlar masasında siyasi səbəblər üzündən yaranan gərginlikləri də müzakirə etməyi təklif etmişik. Çünki müqavilə imzalanan dönmədə siyasi durum tamamilə fərqli idi. Biz Minsk razılaşmasından sonrakı durumla bağlı sənədlərə müəyyən dəyişikliklər etməyi təklif etsək də, Ukrayna tərəf bunu qəbul etmir. Bu isə qeyri-müəyyən vəziyyət yaradıb".

Yada salmaq ki, 2009-cu ildə imzalanan müqaviləyə görə, Rusiya Ukraynanın şərq və cənub-şərq vilayətlərinə 400 milyon kubmetr təbii qaz verməli idi. Fevralın 20-də baş nazir Dmitri Medvedev bildirmişdi ki, Rusiya tanınmayan respublikalarının energetika strukturlarının rəhbərliyinin müraciətindən sonra əraziyə qaz verilməsinə başlayıb: "Bir müddətdir Ukrayna tanınmayan Luqansk və Donetsk Xalq Respublikalarına təbii qazın verilməsini da-

Qüvvələrin mövqeləri atəşə tutulur. Aprelin 5-nə keçən gecə Avdreyevkədə mina partlaması nəticəsində 3 Ukrayna əsgəri həlak olub. Gecə boyu atəşkəs 17 dəfə pozulub, 3 zabit 14 əsgər yaranıb.

Müdafiə Nazirliyinin sözcüsü Andrey Lisenko bildirib ki, ən gərgin durum Donetsk ərazisindədir: "Sonuncu Minsk razılaşmasına əsasən separatçılar ağır texnikanı bölgədən çıxarmalı olsa da, razılaşmanın bu bəndinə əməl edilmir. Aprelin 3-dən bölgədə döyüşlər yenidən aktiv fazaya keçib. Günün müxtəlif saatlarında, xüsusən gecə Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin mövqeləri güclü atəşə tutulur. Ali Baş Komandanın əmrinə uyğun olaraq qarşı tərəfə cavab atəşi açılır".

Müdafiə Nazirliyinin sözcüsü onu da bildirib ki, yaxın günlərdə döyüşlərin daha da intensiv xarakter alacağı gözlənilir. Səbəb kimi Rusiyanın yenidən Ukrayna sərhədinə döyüş texnikası və canlı qüvvə yığılması göstərilir.

□ Aygün MURADXANLI

Şəriət mühakimələri

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Suriyada döyüşməkdə ittiham olunan 10 nəfərlik dəstənin Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində məhkəməsi keçirilən üzvləri şəriət məhkəməsi tələb edib. Mətbuatda gedən məlumatda qeyd olunur ki, hakim Ramella Allahverdiyevanın sədrlik etdiyi prosesdə təqsirləndirilən şəxslər ittihamları rədd edərək dövlət tərəfindən təyin olunan vəkillərdən imtina ediblər. Eyni zamanda bəyan ediblər ki, onları yalnız "şəriət qanunlarına uyğun mühakimə edə bilərlər, şəriət məhkəməsi isə onların günahsız olduğunu sübuta yetirəcək".

Təqsirləndirilənlərdən Samir Həşimov çıxış edərək İslam dininin qanunlarından başqa heç bir qanun qarşısında mühakimə olunmayacağını bildirib. Ona görə təqsirləndirilən şəxslər məhkəmə boyunca susmaqlarını bildiriblər.

Qeyd edək ki, mühakimə olunan radikal islamçıların Suriyaya savaşa üçün gəlmələri əslində onların bu kimi mövzularda bəxış fərqlərini ortaya qoyur. Ancaq aydın məsələdir, dövlət bu tanınmamaları qəbul etmir, bu şəxslər mühakimə olunacaqlar. Lakin şəriət məhkəməsi tələbi əslində qədim tarixi olan və uzun illərdir mübahisələri davam edən bir mövzu olduğu üçün buna toxunmaq qərarına gəldik.

Şəriət Məhkəməsi İslam dini mənbələrinə - Quran və sünnəyə söykənərək formalaşdırılmış qanunlar toplusudur. Təbii ki, 4 sünni (hənefi, şafii, maliki və hənbəli) və 1 şiə-cəfəri məzhəblərində mövcud olan bəxış fərqləri kənara qoyulsa, ümumilikdə şəriət hüququnun bazasını Quran və sünnə təşkil edir.

İslamın ilk illərində bölgələr və şəhərlərdə seçilmiş-təyin olunmuş qazılar İslam hökmləri əsasında cinayət hüququ, o cümlədən mülki hüquqlarla bağlı qərarlar veriblər. Yeri gəlmişkən, bir çox mülki münasibətlər, irs, varislik, miras, boşanma, o cümlədən cinayətlər üçün cəzalar İslamın əsas kitabında - Quranda açıq şəkildə yer alıb. Bu gün də bir çox müsəlman ölkələrində hüquqi məsələlər bütövlükdə (İran, Səudiyyə Ərəbistanı, Əfqanıstan və sair), bəzi ölkələrdə isə qismən (Misir və digər ölkələrdə) qismən İslam şəriətinə və ya Quran hökmlərinə əsaslanır.

İslam və ya deyildiyi kimi şəriət hüququna münasibət birmənalı deyil. Müsəlmanlar bu qanunları ideal, ilahi qanunlar hesab edir. Eyni zamanda İslamda mövcud olan bir sıra cəza növləri, o cümlədən əl kəsilməsi, boynu vurulmaqla edam, daşqalaq olunma və hətta miras bölgüsünü çox sərt, amansız hesab edənlər var.

Bununla yanaşı, Qurandan gələn bir çox hökmlər həttə dünyəvi və müsəlman olmayan cəmiyyətlərdə də rəğbətə qarşılıdır. Bu mənada şəriət qanunlarına, şəriət məhkəmələrinə münasibət heç zaman birmənalı olmayıb. O cümlədən müsəlmanların şəriət məhkəməsində mühakimə olunmaq tələbləri də yeni deyil və bu müzakirələr uzun illərə dayanır.

Xüsusən də son 100 ildə dünyəvi dövlətlərin və siyasi sistemlərin meydana çıxması ilə şəriət məhkəməsi mövzusunda mübahisələr xeyli dərinləşib. Hələ də bir çox İslam alimləri müsəlmanların etiqad etdiyi dinin, yəni İslamın hökmləri əsasında mühakimə olunmalarını vacib bilir, digər məhkəmələri legitim qəbul etmir.

Yeri gəlmişkən, ötən əsrin 70-ci illərində İraqda BƏƏS Partiyasının hakimiyyətə gəlməsindən sonra dünyəvi qanunlar sistemi hazırlansa da, mülki məsələlərdə şəriət məhkəmələri saxlanılmışdı. Borc, öhdəlik, miras, evlilik, boşanma kimi məsələləri yerli şəriət məhkəmələri vasitəsilə həll olunurdu.

Söz düşmüşkən, bir neçə il əvvəl İngiltərə ərazisində hökumət yerli müsəlmanlara mülki mübahisələri həll etmək üçün şəriət məhkəmələri qurmaq icazəsi vermişdi. Bu cür məhkəmələr əsasən mülki məsələlər, o cümlədən miras, borc, ticarət, boşanma və sair bu kimi məsələlərlə bağlı yaranmış mübahisələrə baxır. Cinayət işləri isə dövlət məhkəmələrində araşdırılır. Yerli hakimiyyətlər hesab edir ki, mülki mübahisələrin müsəlmanların inanıb etiqad etdiyi qanunlar çərçivəsində həll olunması hər iki tərəf üçün münasibdir.

Ancaq müsbət nümunələrlə yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, ümumi istinad Qurani-Kərimə olsa da, məzhəbə görə yaranan fərqlər, həmçinin dünyəvi dövlət qanunları şəriət məhkəmələri ilə uyğun gəlmədiyi üçün bir çox ölkələrdə bu, mümkün deyil. Bu səbəbdən bir çox İslam alimləri müsəlmanların yaşadıkları ölkənin mövcud qanunlarına uyğun şəkildə mühakimə olunması və hətta islami məhkəmələr olmasa belə, verilən hökmlərin əsas sayıla biləcəyini qeyd edir.

Məhkəmə ahıl qadını evindən küçəyə atıb

Yelena Berezinskayanın mənzili əlindən alınıb, kimsəsiz vətəndaş tavansız, acınacaqlı bir şəraiti olan dəhlizdə gecələyir

Bakıda ahıl qadın öz evindən küçəyə atılıb. Məmur özbaşınalığı ilə üzvləşən şəhər sakini Yelena Berezinskayanın mənzilinin qapıları qıfıllanıb. Özü isə hazırda dəhlizdə yaşamaq məcburiyyətində qalıb. Y.Berezinskaya məhkəmələrin ədalətsizliyinə görə qışın sazağında, yayın qızmarında qapısı, tavanı olmayan, heç bir kommunal şəraitlə təmin olunmayan bir dəhlizdə gecələyir. Onun nə hamamı, nə yemək bişirmək üçün sobası var.

Bir divan qalıb ki, elə orda-aca yeyir, yatır. Qonşuları olmasa Y.Berezinskaya baxımsızlıqdan daha da acınacaqlı vəziyyətə düşərdi. Ona yemək verən qonşuları yaşlı qadının kimsəsi olmadığını bildirirlər. Həyat yoldaşı Yuri Vaznyak uzun illər əvvəl dünyasını dəyişib.

Övladı da bir neçə il qabaq vəfat edib. Beləcə tənha qalan Y.Berezinskaya ona aid Bakının mərkəzindəki mülkünü də itirib. Mənzil onun əlindən qanunsuz yolla alınmış, qonşusu Əskinaz Abbasova tərəfindən zəbt edilib.

Söhbət paytaxtın mərkəzi Nizami küçəsi (Torqoviy) ev 77, mənzil 90 ünvanından gedir. Ə.Abbasova isə məhkəmə çəkişmələrində öz bacısının vəzifə səlahiyyətlərindən istifadə edərək qərarları öz xeyrinə təmin edir.

Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi olan Səriyyə Seyidova bacısı Ə.Abbasovaya Y.Berezinskaya ilə mülk davasında qahmar çıxaraq, qərarlara birbaşa təsir edir. Aprelin 15-də keçiriləcək apelyasiya məhkəməsində tərəflərin mübahisəsinə aydınlıq getiriləcək.

Y.Berezinskaya isə "Yeni Müsavat"a müraciət edərək yaşadığı yerdə çəkiliş aparıl-

masını, şəraitini və başına gələnləri ictimailəşdirməyi xahiş edib. Onun yaşadığı ünvan baş çəkib qeyd olunan məqamların şahidi oldu. Vətəndaş həqiqətən də acınacaqlı bir vəziyyətdə yaşayır. Evinin qapıları da qıfıllanıb, tavanı açıq bir yerdə gecələyir.

Mülk sahibi işlə bağlı materialları təqdim etdi. Materiallara baxış zamanı aydın oldu ki, ona aid 90 sayılı mənzilin 19 kvadrat metr sahəsi olan bir otağı qonşusu, 91 sayılı mənzilin mülkiyyətçisi Əskinaz Abbasovanın mənzilinə birləşdirilib.

Əmlakın Y.Berezinskaya aid olması barədə Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin rəisi müavini Zəfər Abdulovun ərizəyə verdiyi cavabda da təsdiqlənib. Vətəndaşın əlində qeydiyyat vəsiqəsi (kupça) da var.

1 sayılı İnzibati-iqtisad Məhkəməsinin hakimi Fəqan Əhmədovun çıxardığı isə qərarda göstərilir ki, ümumi sahəsi 65, 5 kvadrat olan mənzilin Y.Berezinskayanın adına 2012-ci ildə özəlləşdirilməsi haqda nə cavabdeh Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətində, nə ona tabe qurumda, nə də 48 sayılı Mənzil Kommunal İstismar Sahəsində (MKIS) məlum

olub. Mübahisəli 19 kvadrat isə dövlət mənzil fonduna aid yaşayış sahəsi kimi Nəsimi RİH-nin balansında olub.

Şikayətçi hesab edir ki, məhkəmənin bu qərarı əsas-sızdır: "Çünki 19 kvadrat mənim tərəfimdən 2012-ci ildə deyil, 1996-cı ildə özəlləşdirilib.

Həmin otağın özəlləşdirilməsində 48 sayılı MKIS iştirak edib. Hətta otağın mənim mülkiyyətimdə olması barədə cavabdeh təşkilatda məlumat olmasaydı belə, icra orqanının sərəncamını qüvvədə saxlamağa əsas vermir. Bu sərəncam ləğv olunmalıdır. Çünki icra hakimiyyəti mənim evimi mənzil fondunda boş qalmış sahə kimi Əskinaz Abbasova-

ya verib. Bunu da belə izah edib ki, guya onun ailə vəziyyəti nəzərə alınaraq bu addım atılıb, bu mənzil onun evinə birləşdirilib".

Dövlət başçısı İlham Əliyevdən kömək diləyən Y.Berezinskaya deyir ki, ədalətli mühakimə aparmalı olan hakimin özü ədalətsizlik edir:

"Məni bu yaşımda, kimsəsiz olmağımdan istifadə edərək dəhlizdə qoyublar, qapıları bağlayıblar. Bu həm qanunsuzluq, həm insafsızlıqdır. Bakının mərkəzi yeri olduğu üçün bu mülkü satıb daha böyük imkan əldə edəcəklər. Mən cənab prezidentdən, Mehriban xanımdan kömək diləyirəm".

□ **Emil SALAMOĞLU**
Fotolar müəllifindir

Bakıda 86 yaşlı kişi evində diri-diri yandı

Bakının Binəqədi rayonunda 1929-cu il təvəllüdü Yeqorov Aleksandr Konstantinoviçə məxsus ümumi sahəsi 65 kv.m olan birmərtəbəli 2 otaqlı evin 1 otağının yanar konstruksiyaları 20 kv.m sahədə yanıb. APA-nın FHN-in saytına istinadən verdiyi məlumata görə, yanğın kəşfiyyatı zamanı ev sahibi A.K.Yeqorovun yanmış meyiti yanğınsöndürənlər tərəfindən aşkar olunub.

Evin qalan hissəsi yanğından mühafizə edilib. Yanğın yanğınsöndürənlər tərəfindən söndürülüb.

Sabiq rəis Cavid Qurbanova kömək istəyir

Əliağa Hüseynov qanunsuz şəkildə işdən çıxarıldığını deyir: "Stansiya rəisi nazirin adından istifadə edərək məni işdən azad etdi..."

Bakı sakini Əliağa Hüseynov redaksiyamıza gələrək, şikayətinin dərəcə olmasını xahiş edib. "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qurbanova müraciət edən Ə.Hüseynov ona qarşı haqsızlıqdan bəhs edib.

Ə.Hüseynovun sözlərinə görə, 2011-ci ilin dekabrından 2014-cü ilin dekabrına qədər QSC-nin Yükdaşımalari Departamenti Xırdalan stansiyasında yük kontorunun rəisi vəzifəsində çalışıb. 2014-cü ilin noyabrında qurumun daxili audit şöbəsinin auditoru Müzəffər Əsədov və Xırdalan stansiyasına yenidən təyin olunmuş rəis Vüsal Eminov Ə.Hüseynovun iş otağına gəlib.

Ondan ciddi hesab blanklarını yük kassiri işləyən Səfiyar Məmmədova təhvil verməsi tələb olunub. Yük kontorunun rəisindən işdən çıxması barədə ərizə yazmaq da tələb edilib və bunun tapşırıq olduğu diqqətə çatdırılıb. Hesab blankları aktlaşdırıb, imza atmağı istəyəndə Ə.Hüseynov işdən çıxarılmasının səbəbini soruşub. Ona nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun göstərişi olduğu bildirilib.

Ə.Hüseynovun sözlərinə görə, bu sözdən sonra akta imza atıb: "Ərizəmi yazıb verdim. İki gün sonra stansiya rəisi Vüsal Eminova işə bərpə üçün müraciət etdim. Eminov da ərizəmi qəbul edərək, işə davam etməyimi dedi.

Dekabrin 15-nə qədər işimə davam etdim və bu müddətdə 122 ədəd xidmətlərə görə yığım qəbz yazıb 28 min 859 manat 37 qəpik pul qəbul etmişəm və kassaya aid bütün hesabları aidiyyəti yerlərə göndərmişəm. Bütün bunlardan sonra, 2015-ci il yanvarın 10-dək Eminovun göstərişi ilə əmrə işləmişəm. Mənə dedi ki, sənə başqa iş verəcəm".

Ə.Hüseynov sual edir ki, işdən azad edilmişdisə, 2014-cü ilə qədər kassaya aid olan sənədləri, mədaxil orderləri, həmin dövrün yaddaş vərəqlərinin hesablanması, yük göndərən şəxslər və təşkilatlarla hesablaşmalar aparılmasını ona hansı səlahiyyətlə etibar ediblər: "Hörmətli Cavid Qurbanov, Yükdaşımalari Departamenti rəisi Əşrəf Məmmədəliyev və Xırdalan stansiyasının yeni rəisi Vüsal Eminov işdən çıxmağım üçün nazir Ziya Məmmədovun adından sui-istifadə ediblər. Məndən məcburi qaydada işdən çıxmağım barəsində ərizə alınması həm konstitusiyaya, həm Əmək Məcəlləsinə, həm də prezidentin dediklərinə ziddir. Prezident dəfələrlə məmurlara deyib ki, onlar xalq üçün işləməlidir. Ancaq Əşrəf Məmmədəliyev ölkə başçısının dediklərinə əməl etmir. Hansı əsaslarla bir-birinə yaxın, qohum olanlar Xırdalan stansiyasına gətiriblər?"

Ə.Hüseynov prezidentə və nazirə fevralda ərizə ilə müraciət edib: "Ərizələr baxılması üçün Yükdaşımalari Departamentinə göndərilib. Ancaq bu günə kimi müraciətə baxılmayıb. Vüsal Eminov özünə yaxın adamları işə qəbul edir. Ona görə də mənimlə işləmək istəmir".

Qeyd edək ki, Ə.Hüseynov Xəzər dənizində Dəmir-Beton Məmulatları zavodunda çalışıb. "Kənd təsərrüfatı istehsal-texniki təminat birliyində işləmişəm. İmişlə Əmanət bankında nəzarətçi-müdür, daha sonra Aqrar Sənaye Birliyində təftişçi-mühasib, qrup rəhbəri, Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə Qərarlarının İcrası Baş İdarəsində işləmişəm. "Prestij-İnşaat" MMC-də, "Səfali" Ticarət Mərkəzi ASC-də baş mühasib, 2011-ci ildə Yükdaşımalari Departamentinin Xırdalan stansiyasında yük kontorunun rəisi vəzifəsində işləmişəm. Yeni, mən təcrübəli kadram və bir çox yerlərdə çalışmışam".

Ə.Hüseynov dövlət başçısı İlham Əliyevdən, nazir Ziya Məmmədovdan, QSC sədrinin 1-ci müavini Əlirza Süleymanovdan köməklik olunmasını xahiş edir: "Ümid edirəm ki, sizin nəzarətiniz altında şikayətimə baxılacaq və öz müsbət həllini tapacaq".

□ **E.SALAMOĞLU**

Kisilər!!! Axırcı şansı!!!

İsraillə təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə **Azərbaycanda**, nə də **xaricdə** heç kim kömək edə bilməyibsə, **onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:**

- * **Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək** (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * **Cinsi marağın və cinsi aktların azalması**
- * **Vaxtından tez toxum ifrazatı** (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * **Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)**
- * **Prostatitlər**. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * **Prostat adenoması** (vazidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * **Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi**
- * **Qasıq-xayalıqda** sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən **xarici cinsi üzvün** balaca olması
- * **Xarici cinsi üzvün** sonradan **birdən kiçilməsi**
- * **Cinsi üzvün** düyünlə **birdən öyilməsi** (Peyroni xəstəli.)
- * **Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı**
- * **Uşaqlarda** gecə vaxtı **yerinə sidiyə getməsi (enurez)**
- * Hormonal və iltihablı **sonsuzluq** (kişilər və qadınlarda da)
- * **Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları**
- * Sidik aktlarının gecə **ya gündüz tez-tez** olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı **sidikdə və spermada qan** olması
- * **Zöhrəvi xəstəliklərdən** sonra **qalıqlar və ağırlaşmalar**
- * **Saçların** bütün formalatda **tökülməsi**. Sızanaqlar
- * **Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması**
- * **Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz**
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmanatsız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra

Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gozləmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Təcili satılır

Lökbatan qəsəbəsinin mərkəzində, H.Əliyev parkının yanında 220.kv.m evrotəmirlə, 2 mərtəbəli, 7 otaqlı döşəməsi parket, qapıları və pilləkənləri palıd ağacından, telefonu, qarajı, hamamı, mətbəxi, həyatında meyvə ağacları olan 3 sot torpağın üzərində tikilmiş villa

TƏCİLİ SATILIR.

3-cü mərtəbəni də tikmək olar (mansard).

Qiyməti razılaşma yolu ilə (Real qiymətdən ucuz)

Əlaqə telefonları: 077 - 769 - 59 - 10; **070** - 365 - 98 - 40; 012 - 497 - 43 - 04

Elan

Jelevnovodsk şəhəri, stansiya Beştau, Qlinki-15 ünvanında iki-mərtəbəli binanın 1-ci mərtəbəsində tam təmirli 2 otaqlı mənzil, kombi sistemi ilə təchiz olunub, avadanlıqları ilə birlikdə Bakı şəhərinin istənilən yerində mənzillə dəyişdirilir.

Əlaqə nömrəsi: **+99283706928**

Bu günlərdə Azərbaycanca fəaliyyət göstərən işə düzəltmə saytlarından birində ilginç bir elan dərc edildi. Rabota.az adlı saytda aylıq məvacibi 3500-4000 AZN olan fəlsilən işi təklif olunmuşdu. Bəli, təəcüblənməyə ehtiyac yoxdu. Məhz fəlsilən, amma Bakıda yox, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində. Təfərrüatlarla diqqət edək.

Filəbaxma işi üçün Dubaya getməyə razı olan varmı?

İşlə bağlı tələblər aşağıdakı kimi idi.

1. Heyvanlara qarşı iyrenmə və allergiyanın olmaması.
2. Təmizkarlıq
3. Həssas barmaq uzun əllər
4. Hindistan, Afrika fillərinə qarşı qərəzsiz münasibət
5. Fillərin anatomiyasını bilmək və onların dilini başa düşmək
6. Xoş görkəm və təbəsüm

Vəzifələri:

1. Maarifçilik işi aparmaq, işə məsuliyyətlə yanaşmaq
2. Heyvanat parkına gələn adamlarda loyallıq formalaşdırmaq
3. Fil brendinin tanınmasını və heyvanat parkına gələnlərin sayını çoxaltmaq
4. Filə ən yaxşı insani hisslərini ara vermədən tərbiyələndirmək
5. Fil eqoist böyüməməlidir

6. "İşə getmək bayrama getmək kimi" prinsipini rəhbər tutmaq

7. Filin bütün hissələrinə eyni hörmətlə yanaşmaq

8. Yaşamasının çətin məqamlarında: doydurma və boşalma zamanı filin gigiyenasını qayğıkeşliklə təmin etmək

9. Kiçik, böyük və nəhəng həcmli təbii tələbatlarını müşayiət etmək

10. Hidravlik 200 (iki yüz) litrlik imalə ilə malik olmaq

11. Tutduğu vəzifəyə uyğun olmağına görə hər il attestasiyadan keçmək

12. Seminar və treninqlərdə, ixtisas artırma kurslarında iştirak etmək, peşəkarlıq cəmiyyətlərinin üzvü olmaq

13. Yuyucu və təmizləyici vasitələrin saxlama kameralarına hamilik etmək

Filsilənə qadağan edilir:

1. İş yerində söyüş sözlərini işlətmək
2. İcazəsiz peyin satışı ilə məşğul olmaq
3. Fəlsilənə qadağanmaq, utan-dırmaq və alçaltmaq
4. Şikayət və xahişlərlə zəhlə tökərək, filin əhval-ruhiyyəsini pozmaq

İş şəraiti:

1. Təmiz havada iş
2. Sosial paket
3. Sabun və şampun xərclərinin ödənilməsi. Düş heyvanat parkının ərazisindədir
4. Filin ön hissəsinin müşahidəsi 50% endirimlə
5. BƏƏ-yə gediş haqqı ödənilir

Karyera artımı mümkündür. Bu iş elanı ciddi bir işə dü-

Dubaya fil təmizləmək üçün gedən azərbaycanlılar kimlərdir?

Aylıq məvacibi 4000 manat olan bu işi niyə bizimkilərə təklif edirlər? Dünyanın yeganə qəribə məsləyi bu deyil...

zəltmə saytında dərc edildiyi üçün onun etibarlılığı da müzakirə mövzusu deyil. Amma bu elan bizə dünyadakı qeyri-adi peşələrlə bağlı xatırlatmanı zəruri etdi.

Ölü evini təmizləyib, evin ortasına gül qoymaq peşəsi

Başlayaq Yaponiyadan. Sözügedən ölkədə ölü evi təmizləmə peşəsi var. Belə ki, evdə xəbərsiz ölənlər, bir neçə gün sonra ölümündən xəbər tutulan şəxslərin mənzilində aparılan gigiyenik işləri görənlər var. Onların işi təmizləmə şirkətlərindən fərqlənir. Burada ciddi dezinfeksiya, kimyəvi preparatların köməyindən istifadə edilir. Mərhumun əşyalarının yığılıb paketlənməsindən tutmuş, onun evdəki bütün əşyalarının incələnməsinə qədər... İlk baxışda iyrenç görünən bu işin ardınca məslək yiyələri yapon adət-ənənələrinə uyğun olaraq, təmizləmə evə bir dəstə çiçək qoyurlar. Hər təmizlənen ölü evi 1000-1200 dollar qiymətində dəyərləndirilir.

Uşaq da deyir, atam işə gedib...

Keçək digər məsləklərə. "Shot girls" - bu, Amerikada 20 yaşlarındakı gənc qızlar üçün ideal peşə sayılır. Onlar gecədə 300-600 dollar qazanırlar. "The Wall Street Journal"-in xəbərinə görə, qızlar barda hər içki hesabından 25 sent-20 dollar gəlir götürürlər.

Dəniz aşpazı - Avstraliyada dəniz təcrübəsi olanlar ildə 187 min dollar qazana bilər. Buna il sonundakı bonuslar, açıq dəniz ödəmələri, dənizaltı xidmətlərinin məbləğini də əlavə edəndə yaxşı bir qazancdan danışmaq olar.

İnci dalğıcı - dalğıcı təhlükəli işlər kategoriyasına daxil-

dir. Amma inci tapmaq üçün suya girən dalğıcılar gündə 1216 dollar qazana bilər. Söhbət açıq dənizlərdən gedirsə, bu halda açılış 500 dollardan başlayır.

Qaz və neft dalğıcı - o qədər əyləncəli sayılmasa da, dərin dənizlərin ən qazanlı işlərindən sayılır. Meksika körfəzində üzən dalğıcılar ildə 80 min dollara qədər qazana bilər.

Usta (şərab qarsonu) - yüksək səviyyəli restoranlarda sənətli şərab qarsonları müştərilərin yeməklərinə ən uyğun olan şərabı seçməklə ildə 80-160 min dollar pul qazanırlar.

Təyyarə icraçısı - əgər macəranı və yüksək riskli işləri sevirsinizsə, bu iş barədə düşünməyə dəyərdir. Bu işi görənlər hər təyyarəyə görə 6-10 faiz haqq alır və onu satır. Təyyarə qiymətini nəzərə alanda, bu, heç də az pul demək deyil.

Kəllə ovçusu - bu adamların vəzifəsi isə həbsxanadan qaçanları və axtarılanları tapıb yenidən həbsə göndərməkdir. Onlar da ildə orta hesabla 45-100 min dollar pul qazana bilərlər.

Ağ pişik ovçusu - düşünül-
düyünün əksinə, bunlar küçədə pişik qovan insanlar deyil-
lər. Bu ovçular virtual dünyada təhlükəsizlik boşluqlarını tapmaq və sertifikatlı proqramları təyin etmək üçün ildə 123900 dollar gəlirə sahib ola bilərlər.

Dublyaj - filmlər və radio reklamlarını səsləndirərək 5 dəqiqə üçün 325 dollar qazana bilən insanlar da var. Onların illik gəliri isə 50-80 min dollardır.

Yeni il ağacı alverçisi - bu işi görən tacirlər, ağacları yetişdirən şəxslərlə razılaşdıqdan sonra bunları şəhərdəki

1. Yumurta qoxulayan - bu peşə sahibləri quşçuluq fabriklərində çalışır və lax yumurtaları müəyyənləşdirirlər.

2. Soxulcan toplayan - balıqçılar üçün soxulcan satan şirkətlərdə çalışan bu insanların işi tarlalar və çəmənlərdə soxulcan yığmaqdır. Məsələn, Kanadada 1 soxulcan üçün 0,04 dollar ödənilir.

3. Dölləndirici - inəklərin süni yolla döllenməsi üçün buğa spermalarını inəyin yumurtalığına yerləşdirir.

4. Qəbiristanlıq gözetçisi - adından da göründüyü kimi, qorxulu bir peşədən söhbət gədir. Gecə qəbirlərin arasında, ruhların əhatəsində pul qa-

"zombi yürüş"lərinin təşkilatçıları "zombi" olmaq istəyənlərə pul verirlər.

10. Avtomobil yollarında maşınların vurduğu heyvan leşlərini yığan.

11. İngiltərədə Bukingem sarayında növbətçi əsgər - ingilis ordusunda xidmət edən əsgərlər Bukingem sarayı qarşısında növbə tuturlar. Həmin əsgərlərə tərpənmək, hətta gülmək belə olmaz.

12. Zooparkda meymun qovmaq - böyük bir zooparkda meymunları bir yerdən başqa yere daşımaq olduqca çətin işdir. Bir qəfəsə yerləşdirilən meymunların qaçaacağı təqdirdə onları tutmaq çox çətinidir.

13. Səyyar tualet təmizləyicisi - insanların istifadə etdikləri səyyar tualetlərin təmizlənməsi ən iyrenç sənətlərdən biridir. Amma bu işə görə ildə 50 min dollar təyin olunan məşğul hər şeyin üstünü örtür.

14. Kanalizasiya təmizləyicisi - yerin dərinliyinə enib insan zibilinin içində gəzmək olduqca iyrençdir. Bu işlə məşğul olanlar oradakı zir-zibili dəim çölə atmaq məcburiyyətindədirlər.

15. Liftdə endirib-qaldıran - hazırda bu işi otellərdə, alış-veriş mərkəzlərində, restoranların liftində yerinə yetirən minlərlə insan var. Lift işçiləri arasında aparılan sorğuya görə, gün ərzində təxminən 500 dəfə enib qalxırlar. Onlar əhvalından asılı olmayaraq hamı ilə mehriban davranmağa, gülürüz olmağa məcburdurlar. İş vaxtları 8 saatdır.

16. Təyinatlı qohum - keçən il Çində yalançı qohum-əqrəbə təklif edən xüsusi şirkət açılmışdır. Belə ki, toylarda insanların sayının çox olmasından istəyən insanlar bu şirkətdən bir günlük qohum-əqrəbə icarəyə götürə bilər. Hətta burada ata ana rolunu oynayan insanlarda var.

17. Ayaqyolu tapan - Yaponiyada dövlət qulluğu hesab olunur. Demək, Yaponiyada şəhərin mərkəzində bir neçə Gid dayanır ki, ona yaxınlaşsın 4 sent uzadaraq sizi yaxın ərazilərdə yerləşən ayaqyolu-ya aparacağını rica edəsiniz.

18. Növbə saxlayan - müxtəlif yerlərdə növbə saxlamaq üçün xüsusi şirkətlərə zəng vuraraq növbədə durmaq üçün bir şəxsi yollamağı rica edirsiniz. Və həmin ünvana gedən insan sizin yerinizə növbədə dayanır, nəticə əldə etmək üçün lazım gələrsə dalaşsın savaşsın da. Saati - 40 dollardır.

9. Zombi - Avropa ölkələrində getdikcə populyarlaşan

perakəndəçilərə çatdırır. İstehsal müddətinin hamısını idarə etdikləri təqdirdə, əldə edilən gəlir artır.

Golf Topu Yığıcısı - bu peşənin daşıyıcıları isə golf sahələrində olan su gölməçələrində yığılan topları yığmaqda məşğuldular. Bu işi edənlər əksəriyyətlə yığıqları top başına ödəniş almaq üçün daha çox islanmalıdır. Bu işə gün sonunda daha çox qazanmaq mənasına gəlir.

Soxulcan yığmaqda da çörək pulu qazanmaq olar?

Yuxarıda yazdıqlarımız qəribə olsa da, az-çox ciddiliyi ilə fərqlənirdi. Amma aşağıdakı siyahıya da nəzər yetirin. Burada dünyanın ən pis peşələrinin adı var.

zanmaq heç kimin uşaqlıq xəyallarını bəzəmir.

5. Toyuq seçən - bu peşə sahibləri cücələrin xoruz və ya toyuq olduğunu müəyyənləşdirirlər.

6. Köpəkbalığı akvariumunun təmizləyicisi - qorxulu və maraqsızdır. Peşənin adı hər şeydən xəbər verir zətan.

7. "Bəxtli kökə"-nin içindəki kağızlara mətn yazan - bu, daha çox Amerikada populyar sənətdir. Çünki bəzi bəxt saqqızları, kökələr orda çox populyardır. İnsanlar həmin məhsulları içində çıxacaq mətnə görə alırlar.

8. İnternet oyunlarında "qızıl" yığan. Bu işi görən oyunlarda xal, "pul" və "qızıl" yığır, sonra oyun fanatlarına pulla satır.

9. Zombi - Avropa ölkələrində getdikcə populyarlaşan

MUSAVAT

Son səhifə

N 71 (6099) 6 aprel 2015

17 yaşında qocaldı

İngiltərənin "Daily Mirror" qəzeti 17 yaş olmasına baxmayaraq 100 yaşlı bir insanın bədənində sahib olan qızın öldüyü haqda xəbər yayıb. "100 yaşlı qız 17 yaşında öldü" başlıqlı yazıda gənc qızın xalq arasında yaşlanma olaraq bilinən "progeria" adlı xəstəlikdən öldüyü deyilir. Hayles Okines adlı qızın anası Kerri "qızım daha yaxşı yerə getdi. Artıq rahat olacaq" deyərək açıqlama verib. Qrip olduğu üçün xəstəxanada müalicə edilən qız xəstəxanadan evə gətirildikdən bir saat sonra həyatını itirib. Atasını mediaya verdiyi müsahibədə qızının öz evində ölmək istədiyini, hər kəslə vidalaşdığını deyib. Mələmat üçün bildirik ki, həkimlər H.Okinesin daşıyıcısı olduğu xəstəliyin müalicə üsulunu tapa bilmədiklərini deyirlər. Dünyada çox az sayda insan bu xəstəliyə tutulur və erkən yaşda həyatını itirir.

Gözsüz uşaq da doğuldu

Bir neçə gün əvvəl İngiltərədə dünyaya gələn gözsüz uşaq hər kəsi heyrləndirib. 10 min uşaqda bir görülən bu xəstəlik uşağın anasının göz yaşlarına boğub. Həkimlər "Anoftalmiya" adı verilən xəstəliyin uşaqların gözsüz doğulmasına səbəb olduğunu deyiblər. Gözsüz doğulan uşağın 24 yaşlı anası Danielle Devis hamiləliyinin 21-ci həftəsində uşağın beynində problem olduğunu öyrənsə də ciddi bir şey olmadığını düşünüb. Gözləri olmadan doğulan uşağa təbii görünüşü olan protez göz taxılacaq. Anası övladının gözsüz olduğunu hiss etməsi üçün əlindən gələni edəcəyini deyir.

30 il boş yerə həbsdə qaldı

1985-ci ildə iki nəfəri öldürməkdə günahlandırılan və edam cəzası verilən Ray Hinton 30 il sonra azadlığa çıxıb. Amerikanın Alabama ştatında yaşayan kişinin cinayət işləmədiyini 30 il sonra məlum olub. Bir neçə gün əvvəl Rayın evində axtarış aparən polisler ölənlər şəxslərin bədənindən çıxan güllənin Rayın silahına aid olmadığını deyiblər. Azadlığa çıxan Hinton mediaya açıqlamasında bunları deyib: "30 il hər gün edam edilməyi gözlədim. Bu qədər vaxt boş yerə həbsdə yatdım. Sadəcə, silah üzərində araşdırma aparmaq lazım idi". R.Hintonun vəkili onun irqi

rində araşdırma aparmaq lazım idi". R.Hintonun vəkili onun irqi

hakimə görə bu qədər uzun müddət həbsdə yatdığını deyirlər.

Nanə çayının faydaları

Nanə bitkisinin yağı, suyu və qurudulmuş yarpaqları insanların səhhəti ilə bağlı problemlərin həlli, xəstəliklərin sağlamlığı üçün istifadə olunur. Gündəlik həyatımızda sağıqıza, içkilərə, yeməklərə dad, ətir vermək üçün nanədən istifadə edilir. Nanə il boyu tapıla bilən bitkidir. İnsanlarımızın çoxu nanəni çay əvəzinə dəmləyib içirlər. Nanə çayının faydaları:

1. Boğaz qurumasının qarşısını alır.
2. Ürək bulanmasını aradan qaldırır.
3. Həzm sisteminin işinə kömək edir.
4. Ağzdan gələn qoxunu itirir.
5. Sümük ağrılarını azaldır.
6. Zökəmi yüngülləşdirir.
7. Asma xəstələrinə kömək edir.
8. Əsəbləri sakitləşdirir.
9. C vitamini ilə zəngindir.
10. Allergik öskürəyə xeyirlidir.
11. Baş ağrısına yaxşı təsir edir.

Qatarın altında qaldı, ölmədi

Tailandın Nakhon Savan şəhərində yaşayan 35 yaşlı kişi intihar etmək üçün özünü qatarın altına atıb, lakin ölməyib. Supakorn Trakilkayev adlı kişinin əqli problemləri olduğu üçün belə bir addım atdığı deyilir. Hadisəni görələrin sözlərinə görə, intihar etmək istəyən şəxs qatarı gördüyü zaman huşunu itirib və relslərin üzərinə yıxılıb. Qatarın maşinisti onu relslərin üzərində görsə də, qatarı saxlamaqda gecikib. O, qatarı dayandıraraq altına baxdığı zaman 35 yaşlı kişinin relslərlə paralel yaddığını görüb. Supakornun sadəcə şalvarı cırılıb, yıxıldığı üçün isə bədəninin bəzi yerləri zədələnilib. Xəstəxanaya qaldırılan kişinin atası onun əqli problemləri olduğunu deyib. O, iki gün əvvəl də atasına ölmək istədiyini deyibmiş.

QOÇ - İxtiyarınızda olan bu təqvim daha çox ibadətə, xeyirxah işlərə həsr edin. Günün ikinci yarısında yaxınlarınıza və ehtiyac sahiblərinə baş çəkin. Hər kəsi sevindirin ki, özünüz də sevinəsiniz.

BUĞA - Özünüzü hər bir situasiyaya hazırlayın. Çünki ulduzların düzümü bu ərafədə hər cür hadisə və insanlarla rastlaşma ehtimalınızdan xəbər verir. Öz mənafeyinizi əsas tutun.

ƏKİZLƏR - O qədər də səmərəli vaxt deyil. Mövcud situasiyalar ideyalarınızda, eləcə də qarşınıza qoyduğunuz məqsədlərdə donuqluq yaradacaq. Odur ki, qeyri-ənənəvi heç bir iş görməyin.

XƏRÇƏNG - Hər mənada uğurlu vaxtdır. Ətrafınızda olan hər bir olay əhval-ruhiyyəni müsbət təsir göstərəcək. Bu axşam füsunkar bir məclisdə iştirakınız gözlənilir. Kiminsə əleyhinə danışmayın.

ŞİR - Ümumi məziyyətlərinə görə uğursuz vaxtdır. Hansısa gecikmiş planın reallaşmasına cəhd etməyin, yoxsa əliniz boşda qalacaq. Bu gün uzaq səfərə çıxmaq sizə səmərə verəcək.

QIZ - İşə az aludə olun. Çünki fəaliyyət müstəvisində passivlik baş qaldırdığından istirahətə daha çox yer ayırmalısınız. Günortadan sonra yeni əlaqələr yaratmaq üçün münasibdir.

TƏRƏZİ - Hazırda aparıcı mövqeyə malik olan Qoç bürcü əksər məsələlərdə sizin bürcü əkslik təşkil etdiyindən riskli işlərə girişməməlisiniz. Yalnız ailə-mənzil qaygıları ilə məşğul olun.

ƏQRƏB - Əsasən ailə-sevgi münasibətlərində irəliləyişlərə nail ola bilərsiniz. Planetlərin hazırkı mənzərəsi bu istiqamətdə sizə yaxından kömək edə bilər. Şəxsi büdcənizi dağıtmayın.

OXATAN - Kosmik enerji bucağının mərkəzində olduğunuzdan aktivliyiniz artacaq. Məişət qaygıları kimi xırda problemləri isə beyninizdən çıxarın. Daha çox bəşəri ideyalar barədə düşünün.

OĞLAQ - Bu tarixdən başlayaraq pulla bağlı problemləriniz qismən də olsa, həll olunacaq. Əsas diqqətinizi bu yönümə istiqamətləndirməlisiniz. Hər hansı yeni işə başlamağa tələsməyin.

SÜTÖKƏN - Enerjinizin artmasına rəvac verən bu gün maraqlı adamlarla görüşünüze şərait yaradacaq. Öz hisslərinizi bürüzə verməyin. İstənilən işgüzar sövdələşmələrdən səkinməyin.

BALIQLAR - Maliyyə durumunuzun normal hala düşəcəyini bəyan edən ulduzlar bu istiqamətdə problemlərinizin azalacağını bildirir. Nahardan sonra yaxşı insanların dəstəyini alacaqsınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Körpəsini doğdu, sonra da gəmiri...

Çində heç kimsin düşünməyəcəyi hadisə baş verib. Bir ananın övladına qarşı etdiyi hərəkət hamını heyretə gətirib. Li Jenqxua adlı 24 yaşlı qadının xəstəxanada övladını dünyaya gətirdikdən sonra bir müddət orada qalmaq tövsiyə olunub. Həmin müddət ərzində tibb bacılarından biri ananın övladının qolunu dişlədiyini görüb və dərhal təhlükəsizlik işçilərinə xəbər verib. Tibb bacısı körpəni qurtarmağa çalışsa da özü tək bunu bacarmayıb. Təhlükəsizlik işçiləri gəlib və qadını sakitləşdirmək üçün ona güclü sakitləşdirici iynə vurulub. Qadının psixologiyasında problemlərin olub-olmadığı araşdırılır. Həminin bir müddət onun uşaqlara yaxınlaşmasına qadağa qoyulub.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisənziya N: B 114

SAYI: 4.300